

ՌԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՄԻՅԱՍԻ
ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ I

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՕԳՈՍՏՈՍ 12, 1911.

Ն⁰ 33

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՄՈՒՀԱՐԷՊԷ ԱԽԼԱԳԸ

Վահճի գապիւնէր մուհարէպէտէ էսիր
թութուղլարը քիմնէլէրի պողազլարայ
էթինի երբէրէր իտի : Ատէմլէր պիր ազ
զիյաաէ մէտէնիյէթէ կիրտիքլէրինտէ է-
սիրէրի եթմէյիպ անճագ թէլէֆ էտէրէր
իտի : Գատիմ գէման մուհարէպէտէրի պու
սէպէպտէն փէք գանլը օլուր իտի : Վէ
էսիրէրի պէյլէ թէլէֆ էթմէք, վէ զա-
լիպլէրին իչինէ կէլէն սուրէթտէ անլէրի
իսթիմալ էթմէք էն թապիի պիր չէյ կէօ-
րինիւր իտի : Մուհարէպէտէ տիւշմէնի
զաթլ էթմէք, անլն էշտարնը զասպ էթ-
մէք, գարը վէ չօճուզլարնը զապթ էթ-
մէք ճաիզ վէ հագգ կէօրինիւր իտի :
Գատիմլէր արասընտա պու չէյլէր օ գա-
տար թապիի կէօրինիւր իտի քի, հաթ-
թա պու կիպի հալլար իլահլարն իրատէ-
թինէ տէ մուվաֆըզ սայլըր իտի : Աշուր
մէլիյի կիտիպ գօնշու միլլէթլէրի զապթ
վէ անլէրին էրքէքլէրինի գաթլ՝ վէ գարը
վէ չօճուզլարնը էսիր էաինճէ, պունը քէն-
տինէ իլահը օլան Աշուր թարաֆընտան
վէրլմիշ պիր իհսան տէյու գապուլ էտէր
իտի : Պու չէյի հաթթա Ահտը աթիգ

թարիսինտէ պիլէ կէօրիւյրիզ : Իսրայէլ՝
գօնշու միլլէթլէրի զալէպէ չալտըգտա ան-
լէրին էրքէքլէրինի թէլէֆ էտիպ գարըլա-
րնը էսիր էթմէքլիյի՝ Նէհօվանլն էմրի
կիպի թէլազգը էտիյօր : Եախօտ իսրա-
յէլ իթաաթսըզ օլուպ՝ կիւնահա
տիւշտիւքճէ էօթէտէն Գիլտանիլէրին եա
Աշուրիլէրին կէլիպ անլէրի գըրմալարնը,
վէ գարըլարնը վէ զըզլարնը էսիր ալլպ
կէօթիւրմէլէրինի Նէհօվանլն պիր թէր-
թիպի տէյու գապուլ էտիյօրլար : Լա-
քին պիզ պու կիւն աիլազա օ վազթըն
էհալիսինտէն եիւքսէք պիր նօզթա ի նա-
զարտան եանի Խրիսթիյանլըզն պիզէ էյ-
րէթտիյի էսապարտան նազար էտէր իսէք,
կէօրիւրիզ քի Նէհօվանլն էյլէ զալիմանէ
ֆիլիլլէրի էմր էթմէսի իմքեանսըզ տըր :
Պիզիմ զաննըմըզճա Ահտը Աթիգ իլհամըն-
տա պիր իլահի պիր տէ ինսանի ունսուր
վար իտի : Նէհուտինին իթթիլաը տէրու-
նիսինտէ պիր Ալլահըն էմրի պիր տէ աս-
րնըն տար թէսափլուրլարը պուլունուպ,
նիլէ տէֆա պու իքիյի պիրիպիրի իլէ
գարըշտըրը իտի : Պիր թարաֆտան հա-
գիգաթ իչիւն չէրէ գարչը մուհարէպէ
էթմէնին քէնտինէ պիր մուգատտէս
վազիֆէ օլտուղունու պիլիւր իտի, պու ի-
լահի իտի : Լաքին աիկէր թարաֆտան

պիտուշ մասունքարը գաթլ էտիպ, գա-
րըլարը էտիր ալմագ քէնտի ասրընըն ախ-
լագընճա սողրու սայլան շէյլէր իտի :
Իմտի պունլարը տա Ալլահն էմրի տէյու
զանն էթտի : Պու սէպէպտէն պիղ Ահմը
Աթիգին պու նէվ թարիֆլէրինի օ վազ-
թըն տար վէ տահա նէմա պուլմամը օ-
լան ախլագի էսասլարընըն իզհարը տէյու
գապուլ էտէրիլ :

Լաքին օ խուսուստա հէր նէյէ տէ ինան-
սագ, վէ Ահմը Աթիգին օ զալիմանէ
ֆիլիլէրինի հէր նէ եօլ իլէ տէ թէֆտիր
էթմէք, Բըրիտտըն վազ էյլէտիյի ախ-
լագի էսասլար, վէ ինսանլարըն թէրագըր
էտէրէք քէշֆ էյլէտիլէրի ախլագի տիւս-
թուրլար նէթիճէսինտէ պու կիւն մուհա-
րէպէ ախլագը պիւսպիւթիւն թէպտիլ
օլմուշ արը : Պունտան 15 սէնէ մուգատ-
տէմ Բուսիա՝ Չինիլէր իլէ մուհարէպէ է-
տէր իքէն, Բուս ապէրլէրի՝ մաղլուպ տիւ-
շէն Չինիլէրէ հէր նէվ մէզալիմի իճրա է-
տէրլէր իտի Լաքին սօն ճափօն—Բուս մու-
հարէպէսինտէ, ճափօն ապէրլէրի՝ մաղ-
լուպ օլան Բուսլարա հէր նէվ նէզաքէթ
վէ լէթաֆէթի կէօսթէրիպ անլէր իլէ՝ պի-
րատէր իլէ կիպի մուամէլէ էթտիլէր իսէ,
պիւթիւն տիւնեա ճափօնիանըն պու ալի-
ճէնապլըղընա միւթէհայլի օլտուլար :
ճափօնիալըլարըն պու ախլագը՝ Բուսիանըն-
քինտէն, վէ գատիմ Իպրանիլէրինքինտէն
եիւքսէք նէվտէն պիւ ախլագ իտի : Պու
կիւն Խրիթիյանլըղըն վէ ալէլուսու մէ-
տէնիյէթին թէէտիրի իլէ մուհարէպէլէրին
ախլագի տիւսթուրը տէյիլէլիլ տիր :
Արթըղ մուհարէպէլէր տտէմէրին պիրի-
պիրինին գանընա սուսայարագ ինթիգամ
բուհու իլէ պիրիպիրլէրինի ճանվէրճէսինէ
փարչալայաճագ պիր ֆուրսաթ տէյիլ տիր :
Մուհարէպէլէր պիլէ ինսաֆ իլէ, հագգ
վէ հագիլ աթլա իճրա էտիլէճէք շէյլէր
տիրլէր : Միլէթլէր պիրիպիրլէրինի մահվ
էթմէք իչիւն տէյիլ, անճագ հագգալըլ-

ղը մէն էթմէք իչիւն մուհարէպէ էտէրլէր :
Խուսուսա մուհարէպէտէ էտիր ալմագ
ուսուլու էպի մանատա պիւսպիւթիւն
լաղվ օլմուշ տըր : Հէլէ պիտուշ գարը վէ
գըղլարը էտիր էտիպ, անլէրի զալիպլէրին
քէյֆ վէ շէհվաթընա թէպիմ էթմէք,
պու շէյ մաղլուպլարա հագգալըլըգ օլտու-
ղու կիպի, վէ տահա զիյատէ՝ զալիպլէրի
ինսանիյէթ տէրէճէսինտէն հայլանիյէթէ
տիւչիւրէն պիր հալ տըր : Պունլար հէփ
վահի զէմանլարտան գալմա էտնա ախ-
լագ տիւսթուրլարը տըր քի, չիմտի ար-
թըղ մուհարէպէ գանուլարընտան անլէր
գալըլըլըլ տըր :

Արթըղ պիլիմ էվատլարըմըղ տա Օու-
մանը օրտուսունըն պիր գըմմըն թէլքիլ
էթմէյէ պաշամըշլար տըր : Իմտի ծնլարա
վէ պիւթիւն Օամանը ապէրլէրինէ տէր
իլ քի, մէտէնի տիւնեանըն մուհարէպէ
ախլագը եիւքսէլիլ օլուպ՝ պիլգէ տէ այ-
նի էսասլար իլէ իտարէ օլունմագ վա-
ճիպ տիր : Էսէֆ էտէրիլ քի մէշուլի-
յէթ օրտուսու շու իւշ սէնէ զարֆընտա
տահա պու եէնի մուհարէպէ ախլագընը
էյրէնմէմիլ տիր տէյու ախնեա միւվաճէ-
հէսինտէ թագպիհ օլունտուլար : Արնա-
վուսլուգ տա էտիլէն մէզալիմ Էվրօփա
մաթպուսթընտա, վէ տիւվէլ ի մուագղա-
մա փարլամէնթօլարընտա ֆասլ օլունտու-
լար, վէ հալա 10—15 տար էվվէլլէրին ախ-
լագը իլէ իտարէ օլունտուլըլըլ անլա-
շըլտը : Արթըղ եէթէր, մուհարէպէ այա-
րընը տա եիւքսէլտէլիմ : Նէ զապիլթէ-
րիմիլ, նէ նէֆէրլէրիմիլ, նէ նիլամ ա-
թէրլէրիմիլ, նէ պաշը պօղուգլարըմըլ,
արթըղ պու գապահաթ իլէ իթթիհամ
էտիլմէյէլիմ : Պիլէլիմ քի չարըտա եա
սօգագտա պիր սիլիլին պիր գալըյա
թէարրուլ էթմէտի նէ պէյիւք պիր ալ-
չաղըլ, նէ ալիմ պիր կիւնահ իսէ, մէյ-
տանը մուհարէպէտէ պիր ապէրին եա
պիր զապիլթին պիր մաղլուպ գալմըն գա-

ընտրեալ թէսալլուծը այնի տէրէճէտէ գա-
պիհ պիր կիւնահ սըր : Սօգագտա կիսէր
իքէն պիր սուշուղա սիլէ չէքմէք նէ տէ-
րէճէ պիր հագգսըզըզ իսէ : մուհարէպէ
էսնասընտա պիսուչ էհալիյի թազերի էթ-
մէք այնի տէրէճէտէ ազիմ պիր հագգ-
սըզըզ տըր :

Պիզ քէնտի էվլաալարըմըզա թէնպիհ
էտիպ տէր իզ քի , սիզ էվտէ իխթիյար
փէտէր վէ վալիտէլէրինիզէ նասըլ հիւրմէթ
էտէր իսէնիզ , մէյտանը մուհարէպէտէ
պիսուչ էհալիյէ էօյլէ հիւրմէթ էթմէլի-
սինիզ : Սիզ էվտէ վալիտէ վէ հէմիյիլէ-
րինիզէ նասըլ նէճապէթ վէ նէզաքէթլէ
մուամէլէ էթմէյէ թալիմ օլունույօր իսէ .
նիզ էսնա ի մուհարէպէտէ խաթիմինիզին
գարը վէ զըզլարընա էօյլէ նէզաքէթլէ
մուամէլէ էթմէլիսինիզ : Մուհարէպէ սիզի
ճանվէրլէր էթմէլի տէյիլ , անճագ նէճիպ
գահրէմանլար էթմէլի տիր : Ատէմ զալիպ
օլաա եա մալլուպ օլաա եինէ աաէմ տիր .
վէ անըն իլէ աաէմ իլէ կիպի մուամէլէ
էթմէզ իսէն , սէն քէնտի աաէմիլիյինի
զայ էտէրսին :

Յ. Կ. Կ.

ԱՆՎԱԼԸ ՆԱԶԸՐԷ

Ինկիլթէրու պուհրաւը . — Կէչէն
հափթանըն շամաթալը Փարլամէնթօսընըն
թարիֆինի կէչէն հափթաքի նուսիէմիզտէ
վէրմիշ իաիք : լաքին նէ տիր պու պիւհ-
րանըն մանաալ : Ինկիլթէրալը թա թէ-
մէլլէրինտէն սարսան պու պէօյիւք հարա-
քէթին , հաթթա պիր ինգիլապ թէհաիտ
էտէն մէսէլէնին էսաալը նէ տիր : Պու՝ Լի-
պրոէլլէրին (ազատականլարըն) նօգթա ի
նազարընտան Ինկիլթէրատա ճիւմհուրի-
յէթլէ Արիսթօգրաթլըզ մուհարէպէսի տիր :
Կէչէնտէ պիւսճէյէ տաիր հիւքիւմէթին
թէքլիֆ էտիպ Մէպուսան մէճիսինին
թասաալը էթտիյի պիր լաիհայը Լօրալար
Գամարասըրըրէտա էթմիշ իտի : Զաթէն

Ինկիլիզ գալմը արասընտա պու Լօրալար
Գամարասընըն լուզումը չօգտան մէվզուը
պահս օլմուշ իտի : Ճիւմհուրիյէթէ մէյ-
յալ օլան էհալի՝ պու սէրվէթլէրի վէ իւն-
վանլարը իլէ էհէմիյէթ քէսպ էթմիշ օ-
լան սընֆըն եանի Լօրալարըն հիւքիւմէթ-
տէ նէ իշի վար տէյու Լօրալար Գամարա-
սընըն լազվընը իսթէյօրլար իտի : Պու կիպի
մուհիմմ պիր մէսէլէտէ անլէր Մէպուսան
մէճիսինին ըէյինէ մուխալիֆ պուլունուն-
ճա՝ պիթթապի պու սընֆըն նախօշուտիսի
տահա զիյատէ շիտտէթ քէսպ էյլէմիշ վէ
Լօրալար Գամարասընըր լազվ էթմէյէ գա-
րար վէրմիշ տիրլէր : Շիմսիքի հիւքիւմէթ
պու սընֆըն միւրէվիիճ ի էֆքեարը օլա-
րագ իշէյօրլար : Վէ Փարլամէնթօյա պու
մագսէա իշիւն պիր լաիհա թագտիմ էյ-
լէմիշ տիրլէր : Վէ Լօրալար Գամարասընըն
թապիի պիր սուրէթտէ պու լաիհայը ըէտա
էտէճէլինի պիլաիքլէրինտէն , Գապինէ
պաշգա պիր եօլ տիւշիւնմիւշ տիր . եանի,
Գապինէ իսթէտիյի քիմսէլէրի Գրալա թալ-
սիյէ էտիպ անլէրի Լօրալ եափապիլիր :
Իմաի Գապինէ պու իմթիյազընը գուլլա-
նըպ քէնտի էֆքեարլարընը իլէրի սիւրէ-
ճէք օլան 4—500 լօրա մէյտանա կէթի-
րէճէքլէր : Պունտա մուվաֆֆազ օլուրլարաա
պու եէնի լօրալարըն ըէյի իլէ Լօրալար
Գամարասընըր լազվ էտէճէքլէր , պու եօլ
իլէ անլէր մէմլէքէթի պու ադիսթօգրա-
թիս սընֆըն էլինտէն գուրթարաճազլար :
Տիկէր թարաֆըն եանի Եուլիսիսիսթլէրին
նօգթա ի նազարընտան մէսէլէ պիւսպիւ-
թիւն ֆարգլը տըր : Օնլար տիւշիւնիւյօր-
լար քի շիմսիքի Գապինէ Իրլանտալլարըն
թէէսիլի վէ պէլքի տէ Ամէրիկատա պու-
լունան Իրլանտալլարըն տօլարլարընըն
թէէսիլի ալթընտա տըր : Շիմսիքի Լիպր-
րէլլէր քէնտի էքսէրիյէթլէրինի Լըլանտա-
լլարըն սայէսինտէ գազանալլար , վէ ան-
լէր պիւթիւն գուլվիլէթ վէ սէրվէթլէրինի
«Հօմ Բուլ» տէտիքլէրի իսթիզլալիյէթի

էլտէ էթմէյէ թախտիս էթտիքլէրինտէն ,
էկէր պու թէչէպպիւտտէ մուվաֆֆազ օ-
լուրլար իսէ , քէնտի իսթիգլալիյէթլէրինի
իլան էտէրէք ինկիլթէրրա Փարլամէնթին-
տէն այրլաճագլար տըր : Վէ հաթթա
Եռնիքնիսթլէր իտտիա էտէրլէր քի , իր-
լանտալլար լէյլէրինի Լիպրոքէլէրէ վէր-
մէզտէն էվվէլ Օնլարաան պու խուսուտա
սէօղ ալմիշ օլմալը տըրլար : Պինաէն ալէյ-
պիր թարաֆտան Գապինէ մէմէքէթի ա-
րիսօգրաթլըդ պէլասընտան գուրթարըպ
քեամիլէն ճիւմհուրիյէթ ետիաճագլարընը
զանն էտէրէք պու էսաս իչին շիտտէթլէ
իչէյօրլար : Օ պիր թարաֆտան մուխալիֆ
Փըրգա՝ մէմէքէթին պիր գըսմը (իլլանտա)
Փարլամէնթօտան այրլմագլա մէրքէզի
հիւքիւմէթ զաիֆլէնէճէք աէյու գօրգուպ
պունը հայաթի պիր թէհիլքէ սա-
յըյօրլար : Արալարընտա օլան պու ֆարգը
գալտըրըպ պիր իթիլաֆա կէլմէք իչին
էտուրա գըալըն վէֆաթընտան սօնրա
պիր գօնֆէրանա ագտ էյլէտիլէր , սօնրա
Փարլամէնթօյը տաղըտըպ եէնի պիր ին-
թիխապ իճրա էյլէտիլէր , սօնրա թատիլ-
լէր վէ եէնի թէքլիֆլէր թագտիմ էտէն-
լէր օլտու իսէ տէ , պիր իթիլաֆ եօլու
պուլունմալը իմտի պու սօն Փարլամէնթ
իճթիմաընտա , իչլէր ալթըդ պիր նօգթաի
պիւհրանա կէլմէքլէ շէտիտ պիր միւնա-
գաշա զուհուր էյլէտի : Շու տա գապուլ
օլունմալը տըր քի , էկէր ինկիլիզ իթիտալը
տէմի օլմասա իտի , մէսէլէ հաթթա միւ-
տարէպէտէ թէգարրուր էտէրէք , պէօյիւք
զիյանլար վուգու պուլապիլիր իտի : Պէրէ-
քէթ վէրսին քի էքսէրիյէթ վէք սաքին
վէ սօլուգ գանլը պուլունարագ պէօյիւք
պիր միւշքիլին էօնիւնիւ գըսմէն ալտըլար :

Իթալիա վէ Արժէնթին.— Իթալիա հիւ-
քիւմէթի ախիւրէն մուհաճիլլէր նագլի-
յաթընտան հուսուլէ կէլմէսի իհթիմալ օ-
լան խասթալըգլարա գարչը սըհէթ ի ու-

մուլիյէլի մուհաֆազա էթմէք իչին ի-
թալիայա մէնսուպ իւքէլէ վէ կէմիլլէրտէ
հէր ճինս վէսաիթ ի սըհէթիյէլ իսթիմալ
էտէճէյինի Արճէնթին ճիւմհուրիյէթինէ
պէյան էյլէմիշ իտի : Պու պէյաննամէ
վէրիլաիքաէն սօնրա իթալիատան մուհա-
ճիւր նագլ էյլէյէն պիլմիւմլէ կէմիլլէրտէ
պիր սաքէրի թապիպին պուլունմալը մէճ-
պուրի սայըմըշ ալը : Արճէնթին հիւքիւ-
մէթի պունա էհէմմիյէթ վէրմէքսիզին՝ ի-
թալիատան մուհաճիլլէր նագլ էյլէյէն
կէմիլլէրտէ մուպլէնէ ի թըպպիյէ իճրա
էթտիլմէյէ գարար վէրտի : Հէմ տախի
իթալիատան կէլէնլէրէ գարչը գարանթի-
նա իլան էյլէտի : Իթալիա պու մուսմէ-
լէյէ գարչը շէտիտէն փրօթէսթօ էտիպ ,
Արճէնթինին 50նճի սէնէ ի տէվրիյէսի
զիյնէթլէրինտէ հաղըր պուլունմագ իւզրէ ,
Պուէնսու Այրէստէ պուլունան գրուագէօրինի
կէրի չաղըտըր : Պունուն իւզէրինէ արա-
տաքի միւնազաա քէսպ ի շիտտէթ էյլէտի :
Կէչէն հաֆթա իթալիատան Սալօիա նամ
վափօր՝ պիր թագըմ մուհաճիլլէր համիլ
օլտուղու հալտէ , Պուէնսու Այրէստէ միւ-
վասէլէթ էթտի : Իթալիա հիւքիւմէթի
Արճէնթին պու եօճուլարը գարանթինա-
տա պէքլէտիր իսէ՝ պունտան սօնրա Ար-
ճէնթինէ հիճրէթ էթմէյի մէն էտէճէյի-
նի պէյան էյլէտի : Արճէնթին հիւքիւմէթի
պու իսթարա լաղմէն գարանթինայը
մէճպուրի թուլթաու , վէ իթալիա հիւ-
քիւմէթի պու մուսմէլլի քէնտինին շէ-
րէֆինէ պիր թէճապուզ ատտ էտիպ , ի-
թալիատան Արճէնթինէ հիճրէթի մէն է-
տէրէք , Պրազիլիա հիւքիւմէթինին մու-
հաճիլլէրէ սուհուլէթլէր վէրմէյէ հաղըր
պուլունտուղունու , վէ հիճրէթ ազըն-
թըսընը օրայա շէվիւմէք իւզրէ Պրազիլ
հիւքիւմէթի իլէ միւսահապէյէ պաշա-
մըշ իտիլինի իլան էյլէտի : Իթալիա հիւ-
քիւմէթի քէնտի գարարընտա սէպաթ է-
տէճէք տիր : Մէզքիւր հիւքիւմէթին պու

մուամէլէսի հիւսնի թէստի մուհիւ պօլ-
մուշ իսէ տէ, Արճէնթին իշիւն աղըր պիր
տարպէ օլաճաղը պէտիհի տիր, զիրա ի-
թալիալը իշիւէրէ պէտիւք իհթիյաճը վար
տըր:

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ԼՈՒՍԱՒՈՐՁԱԿԱՆ ԳԻԼԻՍԷՅԷ

ԵԱԳԼԱՇՄԱԳ ՄԵՍԷԼԷՍԻ

ՎԵՐ. Մ. Կ. ՓԱՓԱՅԵԱՆ

2.

Պիզ թիւրքիա Փրօթէսթանլարը ճինսճէ
Էրմէնի օլաուղումըր պիւիպ թագտիր է-
տէրիզ: Հիշ պիր վազթ իսմիիզտէն ու-
թանմատըր վէ անը թէրք էթմէք նիյէ-
թիմիզ եօզ տըր: Միլէթփէրվէրիք հիս-
սինտէ Լուսաւորչական պիրատէրլէրիմիզ-
տէն պիր փարմագ պիլէ կէրի գալմատը-
ղմըրը սօն սէնէլէրտէ զիգըլմէթ գուր-
պանլարըրլէ միւքէրէրէն իսպաթ էթ-
տիք: Ամմա Փրօթէսթանլարըր Էրմէնի-
լիյիմիզէ նէ սանի նէ պէնտէ եափմագ
իշիմիզէ կէլմէղ իտիյինի տէ միլէթիմիզէ
իլան էթմէքտէն չէքինմէյիզ: Պիզ 10 սէ-
նէ ազտէմ Լուսաւորչական քիլիսէտէն
գօվուլարագ այրըլտըր իսէ տէ, Էրմէնի
միլէթինտէն այրըլմատըր. իմտի Էրմէնի-
լիյէ կէրի գափուչմագ իշիւն Լուսաւորչա-
կան քիլիսէյէ րէսմէն պիրլէշմէմիզ իճապ
էթմէզ: Խուսուսա քի Փրօթէսթանլար պիր
մէզհէպ օլտուղը հալտէ, քէնաիլիյինտէ
մագսէտ օլուպ, քէնաինտէն եօզարըտա
պիր ախէր մագսէտ թանըմաղ: Փրօթէս-
թանլար՝ վաթանփէրվէրիք, միլէթփէր-
վէրիք, հալապէրիք ֆագիլէթինէ ճէվաղ
վէրիք իսէ տէ, մագսէտ ի ապիսի մէզքիւր
ֆագիլէթի պէսլէմէք տէյիլ տիր: Փրօթէս-
թանլար մագամընտա պիզիմ էն եիւքսէք
էմէլիմիզ՝ միլէթիմիզտէ տիյանէթի թա-

միմ ու թէրվիճ էթմէք տիր: Հասրէթիմիզ
Գրիստտըն Ինճիլինի վաղ էթմէք, վէ իշի-
միզ՝ Աստուծոյ մարդը նէվինտէն ատէմ-
լէր հասըլ էթմէք տիր: Պու իշի Լուսա-
ւորչական քիլիսէնին իշինտէ գալարագ
եափմագ իսթէտիք իսէ տէ, ույտուրամա-
տըր, չիմտի տիշարըտա գալարագ եափ-
մաղա չայըլըյօրուզ: Պու մագսէտտէն վաղ
կէշէրէք Փրօթէսթանլարըր պաշգա պիր
իշէ եարաթմագ ֆիքրիմիզտէն կէշմէզ:
Փրօթէսթանլարըն մագսէտի՝ Ազգայնակա-
նուրիւն վաղ էթմէք տէյիլ տիր: Պիզ
Հայ տօղտուգ վէ Հայ էօլէճէյիզ, ամմա
արզումըր Հայ Բողոքական եաշամագ տըր:

Տալէթին թէմէլինտէ տուրան պիր
իւյիւնճիւ խուսուս՝ քիլիսէվի իսլահաթ
թասափուրը իսէ տէ, պու՝ Փրօթէսթան-
լարըն թասաթմ էթտիյինտէն էսապէն ֆարգըլ
իսլահաթ օլտուղը տախի մալիւմիւմիզ
օլտուն:

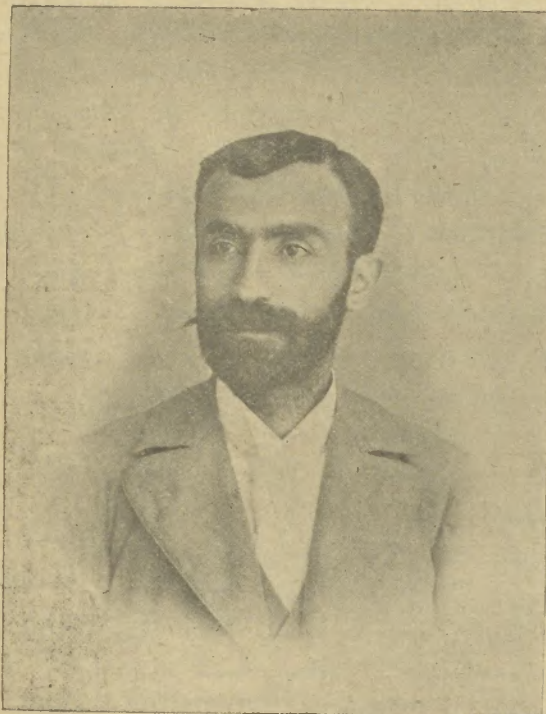
Տօղրուսունը սէօյլէյէրէք, Փրօթէսթան-
լարը Լուսաւորչական քիլիսէտէն այրան
գուվլէթ՝ նէ Ամէրիգալը միսիօնէր նէ տէ
Էրմէնի Փաթրիյի օլմայըպ, իլա Ինճիլին
էսապի թալիմաթը հագգընտա հասըլ օ-
լան միւպայէնէթ ի էֆքեար իտի: Փրօ-
թէսթանլար՝ պիւա չիւպհէ միսիօնէրլէր-
տէն աշըլանարագ, Լուսաւորչական քիլի-
սէտէ Ինճիլին րուհունա մուղայիլ վէ րու-
հանի հայաթա մուղիլըր պաղը ահվալ
կէօրիւպ անըն տէֆինի թալէպ էթտիքլէ-
րինտէ, քիլիսէ րազի օլմամաղլէ այրըլը
զարուրի օլտու: Օլ ահվալ նէ՝ կէսնէ շէյ-
լէր իտի: Նէ խուռնկ, նէ մոմ, նէ շապիկ,
նէ վեղաւ, նէ պահիֆ, նէ եօրթու, նէ ու-
սուլը իպատէթ, նէ իտարէ ի քիլիսէվիյէ,
նէ իպատէթին ուզունլուղը վէ նէ կղերին
կուսակիւրօն օլմասը, պունլարըն հիշ պիրի
տէյիլ, իլա խէլա թալիմինէ թէալիւգ
էտէն շէյլէր իտի: Իքի քիլիսէ տէ այնի
Ինճիլի օգուր, ամմա ֆարգըլ անլար,
այնի Խէլապիւրա ինանըր, ամմա ֆարգըլ

խելաս թարիզի կէօթերի, այնի հանգա-
նակը թագրիւր էտէր, ամմա ֆարզը
ուսուլտան եիւրիւր: Շիմոսի մէզքիւր ֆար-
զըն թէֆերիւաթընա կիրմէյէրէք, անճագ
անըն 70 սէնէ էվլէլին ինֆիրադընը հա-
սըլ էտէճէք տէրէճէտէ մուհիմօ իտիլինի
իտտիա էտէրիզ: 0 կիւնիւն փրօթէսթօսը
պու կիւն տախի ճարի տիր: Էլպէթթէ հէր
իքի թարաֆ հանըլ վէ իֆրաթ իֆատէ-
լէրտէն սագընմալը տըր: Պիր էրմէնի
փրօթէսթան օլմատըզ ճա ճէննէթէ կիտէ-
մէզ տէյու տիւչիւնէն փրօթէսթան, վէ 40
—50 պին էրմէնի միսիօնէրլէրին պիր դաչ
տալէրինէ հիւրմէթէն թէպտիլի մէզհէպ
էթմիշ տիր տէյու տիւչիւնէն Լուսաուրչա-
կան, պունըն իքիսի տէ միւսապի տէրէճէտէ
միւթէասարպ տըր: Շիմոսիքի պահալմըզ
իքի քիլիսէյի, իքի ուսուլը, իքի թէշքի-
լաթը մուգայէսէ էտէն նէվտէն օլուպ,
իտտիամըզ չու տըր քի, փէտէլլէրիմիզին
Լուսաուրչական քիլիսէտէն այլըլմատը վիճ-
տանճա սէպէպլէրէ մէպնի իտի, վէ օլ
սէպէպլէր եէրինտէ տուրտուգճա փրօթէս-
թանըլըն Լուսաուրչական քիլիսէ իլէ պիր-
լէշմէսի տիւչիւնիւլէմէզ: Լուսաուրչական
քիլիսէ քէնտի գալպինի էսասի իսլահաթա
աչմալը տըր: Իսլահաթ մէզհէպի, բուհա-
նի, ինճիլի օլմալը տըր: Լուսաուրչական
քիլիսէ պու ճինա իսլահաթըն մէպտէսինի
գապուլ էթտիլի անտէ փրօթէսթանըզ
անըն գուճաղընա աթըլըր: Իսլահաթըն
քեամիլ իճրասընա պէրլէմէյիզ, մէպտէ-
թէն գապուլ օլունտուղու անտէ գապուշ-
մաղա պաշլարըզ: Կէլ կէօրէլիմ քի հէման
օ չարթ էլան էքսիք տիր: Իքի սէնէտէն
պէրու իսլահաթը քիլիսէվիլի չամաթասը
ճէրիտէլլէրիմիզի տօլտուրտու, չօզ նութգ-
լար իրատ օլտու, չօզ միւրէքքէպ սարֆ
էաիլտի, չօզ սահիֆէլէր գարալանտը, ամ-
մա ապ մէսէլէ տահա մէյաանա գօնուլ-
մատը: Արանըլան կղերական իսլահաթ
տըր, կրօնական իսլահաթ տիւչիւնիւլմէ-

յօր, պաղըլարը տա մէսէնիլիթ թալէպ
էտիյօրլար, ճիւնին սըրասը տահա կէլմէտի:
Շու սըրասա փրօթէսթանըլըն ֆարզը
միւսթագիլ մէվլիինի զիյատէ թահքիմ
էտիպ ինճիլի տահա սէրպէսթ թարզուա
վալ էթմէք տիր: Լուսաուրչական քիլիսէ
իլէ պիրլէշմէք վագթը իլէրիտէ կէլէպիլըր,
ամմա տահա կէլմէտի: Անա հիւրմէթ վէ
մուհապլէթ կէօթէրմէնին վագթը հէր
կիւն տիր, անա գապուշմանըն վագթը պու
կիւն տէյիլ տիր: Պիզլաթ օլ քիլիսէյէ
տօղրու ֆարզըլըլ չիմտիլիք այրը տուր-
մագըլըլմըլը թալէպ էտէր: Անը իսլահաթ
ը մէզհէպիլէնին լուզուլը հագգընաա
տիւչիւնտիւրէն էն պէլլի վագըա՝ փրօթէս-
թանըլըն զուհուրը օլմուշ տըր: փրօթէս-
թանըլըն վիւճուտընը գալարմագ Լու-
սաուրչական քիլիսէնին իսլահաթ իւմիտինի
զայրի մուայյէն պիր միւստէթ իլիւն
թէէլիւր էթմէք տէմէք տիր: Լուսաուր-
չական քիլիսէնին էն իսպիս տօսթը՝ անըն
տէրտինի պիլէն վէ տէվասընը սունան
փրօթէսթանըզ տըր: պունըն թէէսիլինի
գըրմագ անըն էն եիւքսէք իսպըրնա գար-
շը իսլահաթ տիր:

Պինաէն ալէյհ Լուսաուրչական քիլիսէ-
յէ եաղլաշմագ մէսէլէսինտէ աղըր տալ-
րանմաղը թապսիյէ էտէրիզ: Նէ Հայոց
Միացեալ Բնկերութիւնըն նէ Հայ Բա-
րեգործականըն, նէ մէթէպլէրի պիր-
լէշտիրմէք թասապլուրընըն, նէ կղերական
իսլահաթ թէքլիֆլէրինին իլինէ պիրտէն
աթըլմայալըմ: Պու սըրասա աճէլէ իլէ
եանըլ աուրմ ալմագ մուսաթարասը վար
տըր: Տուա իլէ, տիւչիւնէրէք, թէտպիր
իլէ գըմըլտանմագ զէմանը տըր:

Տիւնեանըն նուրու իլէ Յիսուսու կէօր-
մէյէ չալըլմա, Յիսուսուն նուրու իլէ տիւն-
եայը կէօրմէյէ չալըլ:

ՏՕԳ. Ա. Ս. ՆԱԳԻԱՇԵԱՆ

ՓԱՓԱ ՀԱԶՐԷԹԼԵՐԻՅԼԵ ՄԻԻԼԱԳԱԹԸՄ

ՎԵՐ. ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Կէչէն եազըն Ելրօփայը զէյարէթ էթ-
մէյէ հազըրլանըր Իքէն, ծնունծու Պիոս
Փափանըն հուզուրընա չըգմագ արզուսը
տա տէրունիմաէ հուսուլէ կէլտի: Պու
արզուսմոտ մուվաֆիազ օլմագ Ելիւն պիր
թարիզ պուլմաղա սայ էյլէտիմ իսէ տէ,
պիր գաչ տէֆա պօշա տիւշաիւմ: Վափօ-
րա պինմէք Ելիւն Նիւ Եօրգա կիթտիյիմ-
տէ, «Օրատա Նիւ Եօրգ էյալէթի Դաթօ-
լիքէրինին արֆեպիսկոպոսընտան պիր
թալիյէնամէ ալապիլիլիմ» տէյու Ֆիք-
րիմտէ պիր գանաաթ հասըլ օլտու: Շու
հալտէ Նիւ Եօրգա եէթիչիւր եէթիչմէզ
պիր տագիգէ պիլէ ֆէվթ էթմէյէրէք ա-
տըմլարըմը տօստօղրու արֆեպիսկոպոսա-
րանա չէվիլտիմ: Օրատա արֆեպիսկոպոս
հազրէթէրինի պուլամատըմ իսէ տէ,
միւմաիլէյհին վէքիլինի (Վիֆեր Ժէնէրալ)
պուլտուլմ: Միւմաիլէյհ իլէ միւլաղաթտան
սօնրա իսթէտիյիմ թալիյէնամէյի էլտէ

էյլէտիմ: Ֆէրտասը կիւն վափօրա պինիպ
էվվէլա Պրիւքսէլէ վէ մուախիսարէն Բօ-
մայա կիթմէք իւզըրէ Նիւ Եօրքտան հա-
րաքէթ էյլէտիմ: Վափօրտա արգատաշ-
լար իլէ պիր միւսահէպէթ հէնկեամընտա,
Բօմատա Փափա իլէ միւլաղաթտա պու-
լունմագ իւմիտինտէ իտիյիմի զիքր էթ-
տիյիմաէ, «Օհ, Մր. Բօզվէլթ վէ Մր.
Ֆէրպէնք կիպի նամատար զէվաթ օ արզու-
յա նաիլ օրամատըլար տա, սէն մի օլա-
ճագւլն: Սանա սըրա կէլէնէտէք վաղթ
ազլամ օլուր» կիպի իֆատաթը հիճվքեա-
րանէտէ պուլունտուլար:

Նիւ Եօրգտան միւֆարազաթըմտան
պէշ հաֆթա սօնրա պիտէլամէ Բօմայա
եէթիչիպ, Եպիսկոպոս Քէնէաիյէ թալ-
սիյէնամէյի թաղտիմ էյլէտիմ: Մէքթու-
պը օգուտուգտան սօնրա չու իւշ սիւալա
ճէվապ վէրմէմի իսթէտի: (1) Ապէն Ի-
թալէսն մըսըն: (2) Դաթօլիք տիւնիսէն
տէճնմէ միսին: (3) Մեքոսսկա՞ն մը սըն:
Պունլարա ճէվապէն՝ ապէն Հալ օլուպ, Մ.
Ամէրիգատա միւթթէմէքըին վէ Ամէրիգա
թէպաիյէթինտէ պուլունտուլուլմը, Փրօ-
թէսթան տօղուպ էամրիւմիւն պու անընէ-
տէք Փրօթէսթանլըգտա եաշամըշ իտիյիմի
վէ ժողովակաւնլըգտա փէրվէրտէ օլմուշ,
չիմտի տէ պիր ժողովակաւնն ճեռնադ-
րեալ երէց իտիյիմի պէյան էյլէտիմ:
Պու իւշ սիւալլարա իզաաթ հալինտէ չու-
րասընը իլավէ էթսէմ էյի օլուր քի, (1)
Էկէր պէն ապէն Իթալէան օլուպ չիմտի
Փրօթէսթան իտի իսէմ, վէ եալիստ վա-
լիտէյնիմ Փրօթէսթան Իթալէանլար սընը-
ֆընա աիտ օլուպ, պէն Փրօթէսթան տօղ-
մուշ պիլէ օլտա իտիմ, Փափանըն հուզու-
րընա գապուլ օլընմագլըլըմ իմքեանսըզ
օլաճագ իտի: Զիրա պիր Փրօթէսթան Ի-
թալէան Փափանըն թապիլի ատուսը տէ-
մէք տիր: Պիր ատու պու մուգատտէս
փէտէր իլէ միւլաղաթ շէրէֆինէ նաիլ օ-
լամալ: (2) Հէր նէ միլլէթէ աիտ օլմա,

էկէր Գաթօլիք արհմիութեն տեօնմէ իտի իս-
սէմ, երեսն արգումա մուլաֆֆադ օլա-
ճազ իտիմ: Զիրա «սէօնմէ» պիր քիմնէ
երեսն Փափանըն տիւնմէնի ատտ օլունուր:
(3) Էկէր պէն Մեթոտական իտի իսէմ,
Վաթիգանըն գափուլարը պէնիմ իչիւն գա-
փալը գալաճազար իտի: Զիրա Գաթօլիք
քիլիսէսինէ շէտիտէն հիւճում էտէն, վէ
Ռոմատա Փրօթէսթանըղը գապուլ էտէն
իթալեանլար իչիւն քիլիսէ վէ մէտրէսէլէր
քիւշատ էտէն եէկեանէ Փրօթէսթան ֆըր-
գապը մէքոսակալար տըր: Շէօյլէ քի
Վաթիգան՝ պաղը մէքոսակալ ֆէրտիւր
միւթէսնա օլտուղու հալտէ, հէփ մէ-
քոսակալարա գափալը տըր:

Պու իւշ մանիէլէրտէն հիշ պիրի տէ
պուլունմամարնա մէպնի, Եպիսկոպոս
Քէնէտի՝ «Իքի կիւն սօնրա պուրայա (իւր ի
իլահիյաթ մէքթէպինէ) կէլիր իսէն, հու-
ղուրը Փափալիյէ գապուլ օլունմադըղըն
իչիւն պէն սանա լաղըմ կէլէն թափիյէ-
նամէյի վէրիր, վէ օլ պապտէ իճապ է-
տէն սաիր մուլվէնէթտէ պուլունուրըմ»
տէտի: Վազթ ու մահալը մուլայէնտէ
, էլպիսէ ի ըէսմիյէյի (պէյազ գրավաթ վէ
էլտիվէն, սիյահ թազթիգօն թազըմ, ա-
չըզ կէօքսի գօլաղը կէօմէք, էլ գըտէ,
սուարէ վէ պալօ էլպիսէսի) լապիս օլա-
րազ քէնտիմի Եպիսկոպոսա թազտիմ
էյլէտիմ, վէ Փափանըն Խարիճիյէ նաղը-
րընա վէ պաշ գափու քէթիւտատընա
իթիթապ օլունուրը թափիյէնամէլէր էլիմտէ
օլարազ Վաթիգան սէրայընա միւթէվէճ-
ճիհ օլտում: Պինտիյիմ ֆայթօն երմի
տագիգէ իչինտէ պէնի Վաթիգանըն Փօր-
թօնէսի Պրօնգօ (թուճ գափու) տէնիլէն
մէտիւլէլինէ եէթիշտիրտի: Գափուտա սաֆ-
պէսթէ տուրմուշ Կարս Սիւխ տէնիլէն
ասաքիր ի Փափալիյէնին պինպաշընա
թափիյէնամէլէրիմ թազտիմ էթմէմ իւ-
ղէրինէ սէրայըն տէրունինէ գատէմէն
օլտում: Ամմա պու նէ սէրայ: Րիւյա՞ մը

կէօրիւյօրըմ: Եօգսա շիտաթի խայա՞լըմ
մը պէնի արտատըյօր: Թա իւք մէքթէպ
կիւնլէրիմտէն պէրու «Վաթիգան սէրայը»
տէյու շէօհրէթինի իչիթմիշ վէ հազդըն-
տա օղումուշ օլտուղում օլ մէշհուր սէ-
րայըն իչինտէ, Գաթօլիք արհմիութեն գալպ-
կեանընտա, «էպէսի Շէհր» իւնվանըն
հաիզ օլան Ռօմանըն տէրունինտէ պուլս-
նույօրըմ: Երեսն տէ նէ քէնտի մահիլէթի-
մէ նէ տէ միւշահատէ էթտիյիմ շէյլէրին
սըհհէթինէ ինանաճաղըմ կէլմէյօր:

Վէ լաքին ինանսամ ինանմասամ իշթէ
40 տէօնիւմիւք պիր արսա իսթիապ
էթմիշ, վէ 11,000 օտայը վէ եիւղ-
լէրճէ տէվաիրի շամիլ օլ միւճէսսէմ սէ-
րայըն հափուլարընտան պիրինտէ իմ: Էն-
նիհայէ, պիր հափուտան տիկէրինէ կէչիպ,
պիր մէրմէր նէրտիպանտան տիկէրինէ չը-
գարազ, Փափանըն միւլազաթ սալօնընա
վասըլ օլտում: Պու սէրայտա Փափանըն
շախսընա աիա 1,100 գատար մէմու-
րիյն, ասաքիր վէ խատէմէ վար տըր:
Պու նէ՞ թէնէզգիւլ: Եարըմ ասը էվիլէ
պիւթիւն Ռօմանըն սահիպի, «Հիւքմոտա-
րան հիւքմոտարան»ը վէ իյ Փալիա Րէ,
«Հիւքմոտար Հայրիկ» իւնվանլարընա մա-
լիք օլան զաթ՝ պու կիւն ճալիւրէ ի սիյս-
սիյէսէ սալթ պիր սէրայ իլէ անճազ
1,100 թէպատար վար տըր: Վազթըյա
հաշմէթլու պիր հիւքմոտար իքէն, պէլի,
գրալարը պիլէ աթընըն տիկիլինինի թութ-
մաղա մէճպուր էթմիշ իքէն, շիմտի սալթ
պիր ֆահաւաշիւպէս աիր: Նուֆուղու Գաթօ-
լիք քիլիսէսիյլէ Վաթիգան սէրայընտան
էօթէյէ կէշմէզ:

Թուճ գափուտան աիվանխանէ ի խա-
սայա գատար օլան եօթուղուղումտա Փա-
փանըն մէմուրիյնինտէն 40—50 գատար
ընա ըսթ կէլտիմ: Անլէրտէն հէր պիրի
գուրունը վութալայա աիա ընէկեարէնք ունի-
ժօրմալարա միւլէպպէս օլտուղարընտան
ճալիպի տիգգաթ պիր հէյէթ իպրազ

էթմէքտէ խտիւէր : Անկէրին գամէթ , չախ-
սիյէթ վէ գըյաֆէթլէրի՝ սէրայըն տէվաիր
ի միւթէատտիտէսինին մէֆրուչաթը նա-
տիտէ վէ թէզեինաթը միւթէնէվլիէսինի
գաթէնտէրգաթ թէզեիտ էթմէքտէ խտի :
Միւլագաթ սալօնընտա ըիւֆէգամլա պէ-
րապէր պիր սաաթ գատար պէքլէտիքտէն
սօնրա , սալօնըն գափուլարընտան պիրի
աչըլտը , վէ Փափանըն ասաքիրի խաստա-
սընտան պիր տուզինասը վէ գապինէ ա-
զասը գարտինալլարտան պիր գաչը իչէրի
կիրտիլէր : Անկէրտէն սօնրա կէլտի օնունը
Պիոս հազրէթլէրի : Պաշընտաքի պիտէքթա-
տան՝ (գալիազ) արգասընտաքի աշպա
(փիշոն) վէ պէլինտէքի գուչաղա վարա-
նատէք հէր շէյ պէյաղ գուզու երինիւն-
տէն մամուլ խտի : Սալթ աշպաղընըն փաւն-
թօւլասը (փափուճ) երղէվանի վէ իփէք
եուճազըղընտա սաթթիյանտան մամուլ
խտի : Կէօքսինտէ պօյնունտան ալթուն
զինճիրլէ մէնուլթ ճէվահիրլի պիր խաչ
պուլունմագտա , վէ սաղ էլինին օրթա
փարմաղընտաքի կիրանպէհա եիւզիւք հէր
քէսին տիգգաթընը ճէլպ էթմէքտէ խտի :
Փափա կիրէր կիրմէլ սալօնըն տէօրթ աի-
վարը սըրա սանտալեալարտա օթուրմուշ
օլան միւսաֆիրլէր աշաղա գալգտըրգ : Աս-
քէրլէր , մէմուրիյն վէ գարտինալ եպիսկո-
պոսլար սալօնըն օրթասընտա տիզիւ-
տիլէր : Անկէրին միւրէշաղը պուլու-
նան զաթ խտէ՝ եալըն գըլըճ էլինտէ օ-
լարագ սէլամա տուրտու : Պատէհու Փա-
փա՝ հէր պիրիմիզին եանընա կէլիպ ,
պուս էթմէմիզ իչիւն սաղ էլինի հէր պի-
րիմիզէ թէմաիտ վէ թագտիմ էյլէտի :
Պազըմըղ էլինի , պազըմըղ տա եիւզիւլիւնիւն
գաչընը պուս էյլէտիք : (Այաղընըն պաշ
փարմաղընը եա տա օնա մէրպուլթ ալթուն
խաչը պուս էթմէք ատէթի պունտան 50
սէնէ էվլէլ լազվ էտիլմիշ տիր) Պիզ ա-
նըն սաղ էլինի պուս էտէր իքէն , քէնտի
տէ սօլ էլինի պաչըմըղ իւզէրինէ գօյուպ ,

պիզէ չախսի պէրէքէթ տուասընը օգուտը :
Պէրէքէթ տուասընտան մատա պազըմըղա
տա պիր գաչ քէլիմաթը փէտէրանէ ի-
րատընա թէնէզգիւլ պուլուրտը : Այրը
այրը հէր պիրիմիզլէ պէօյլէճէ միւլագաթ-
տա պուլունտուգտան սօնրա , սալօնըն օր-
թասընա գարտինալլարընըն նէզտինէ կի-
տիպ տուրտու , վէ միւլագաթ շէրէֆինէ
նաիլ օլմուշ հազիրունա վէ անկէրին ա-
յալ ու անֆատընա իթալեանճա լիսանտա
առաֆէշական էտիյէ ի խայրիյէսինի թագ-
տիմ էտիպ , «վասն մեղաց ձերոց՝ Աս-
տուծ թողորթիւն շնորհե՛սցէ» էլֆազը
քիլիսէվիյէսինի թէքէլիմ էյլէտի : Պու-
նըն ագապինտէ մաիյէթինտէ պուլունան
մէմուրիյն ի աւքէրիյէ վէ բուհանիյէ իլէ
կիրտիյի գափուտան թէքրար աթոռ օ-
տասընա ավաէթ էյլէտի , վէ պէօյլէճէ
միւլագաթը ըհսմիյէմիզ խիթամա կէլմիշ
օլտու :

Հէնկեամը միւլագաթըմըզտան պիր
գաչ կիւն էվլէլ Փափա հազրէթլէրի՝ էօմ-
րիւնիւն 70ինճի սէնէսինէ գատէմզէն օլ-
մուշ խտիյինտէն հէյէթինտէ շէլսուլէթ
իմարէլէրի փէք աշիքեար խտի : Կէրչիպա-
ղը 70իք քիմսէլէր իլթիյար կիպի կէօ-
րիւնմէզլէր խտէ տէ , Պիոս Փափա՝ քիլիսէ-
սինին մէշաղիլ ի քէսիքէսի վէ տիւնեանըն
հէր թարաֆընտա միւթէմէքքին 262 մի-
լիօն ֆէրտտէն իպարէթ աղիմ սիւրիսիւ-
նին իհթիյաճաթը տինիյէ պարը կիրանը
թաճթընտա 80իք պիր իլթիյար կիպի
կէօրիւնմէքտէ խտի : Պէլինտէ պիւքիւք-
լիւք , էլ վէ տիզլէրինտէ կէվէքլիք հէմ
սիմասընտա պիւրիւշիւքիւք եօգ խտի խտէ
տէ , եիւրիւլիւշ վէ պազըչը գուվլէ ի պէ-
տէնիյէսինին ղայէթ մահտուտ իտիյինի
իմա էթմէքտէ խտիլէր : Պիոս Փափայը սա-
լիֆինտէն թէֆրիգ էյլէյէն պիր չօգ նօգ-
թալար վար խտէ տէ , անկէրտէն էն պէլ-
լիսի միւմաիլէյհին պիր միւսպէս վէ ֆա-
ղաֆագէս տէյիլ , հաշրական պիր կղեր

օլմասը տըր : Անտէ բուհանի հիւսնսար-
ըգ տէյիլ, անճագ բուհանի փեսէրլի
իմարէլէրի փէք աշիքեար տըր :

Պիր Փրօթէսթան՝ Պիոս Փափանըն թա-
պի պուլունտուղու տիյանէթէ քիւլէն եա
գըմէն փրօթէսթօ էտէպիլիր, վէ լաքին
օ աիյանէթին էն ալի մէրթէպէսինէ (Գա-
թօյիքլէրին իտտիսարնա կէօրէ, ռուրք
Պետրտըն աթոռընա) եիւճէլտիլմիշ օլան
իչպու զաթըն չախսիյէթինէ վէ սիյրէթի-
նէ իթիրաղ էտէճէք պիր սէպէպի եօգ
տըր : Մամաֆիյ՝ միւսթագպէլին Գաթօ-
լիք վէ Փրօթէսթան միւսթէրիլէրի ծնուն-
ճու Պիոս Փափանըն թէրճէմէ ի հալինի
գայտ էտէր իքէն, անըն գալպի փաք վէ
էօմրիւ սաֆի պիր Բահանայ եա Բահա-
նայապէս օլտուղունու շէհատէթ էտէ-
ճէքլէրինտէ շիւպհէ եօգ տըր :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ ՎԷ ԷՐՄԵՆԻ ՀԱՅԱԹԻՐ

Էրմէնիլէրին հայաթընտա էն մուհիմօ
ռնտուր՝ անլէրին միլի մէճլիսի (Ազգ. Ժո-
ղով) տիր : Պու մէճլիս՝ հէմ ճիսմանի հէմ
սէ ախլազի պիր հէյէթ տիր : Նիզամ
վազ, միւսպահէսէլէր իճրա վէ նազարի-
յէլէր տէրմիյան էթմէսի նօղթա ի նու-
զարընտան ճիսմանի, ֆաղաթ անըն թա-
գըպ էթտիյի էյի եա քէօթիւ մէսլէք
Էրմէնի հայաթընա եէնի ճիհէթլէր վէր-
մէքտէ օլտուղունա նազարէն ախլազի տիր :
Մէճլիսի միլիմիզ եիւքէք պիր մէվգի
իհրաղ էտէպիլմիշ վէ քէնաինին մէսլէքի
վասըթաալընա հայաթը միլիյէմիզէ վէ
ռմուրը իտարէմիզէ էյի պիր իսթիզամէթ
վէրէպիլմիշ իսէ պիլա շիւպհէ միլլէթ
միւսթէֆիս օլուր, եախօտ՝ պունուն աքսի
օլարագ անտէ աղրաղը չախսիյէ ֆուր-
թունալարը հիւքմ սիւրմէքտէ օլմուշ իսէ
հայաթը իճթիմաիյէմիզտէ անա կէօրէ
հալլէր ճէրէյան էտէր վէ բուհարը փուս
վէ զուլմէթ իհաթա էտէր : Պու նէթիճէ-

լէր իսթանպուլ հայաթը իւզէրինտէ զայէթ
թէզ վէ փէք թապիի պիր սուրէթտէ զա-
հիր օլուր, զիրա մէճլիսի չօգճա ինթիսապ
էտէն վէ անա քէնտի միւթալաալարըլա
ճիհէթ վէրէն իսթանպուլ տըր : Պու հալլար՝
մէրքէզին ահվալը մուհիթէսինին իզհարա-
թը մագամընտա, պիթթէտրիճ տախիլի
մէմիէքէթտէ պուլունան միլլէթին հայա-
թընա տախի թէէսիր էտիպ պիր թագըմ
մուխալիֆ ազընթըլար հասըլ էտէր : Իլան
ը մէշրութիյէթտէն սօնրա միւրուր էտէն
շու 3 սէնէլէր՝ պու հագիգաթը թաստըզ
էթտիլէր : շէյլէ քի, պախթը սիյահըն
մուսիպէթլէրի ալթընտա թաղիիգ էտիլ-
միշ օլան պու սւսուլը իտարէ գանունլարը-
մըզ տախի մահպուս վէ մէնֆիլէրիմիզ իլէ
պէրապէր հիւրրիյէթէ նաիլ օլտու : (Մէճ-
լիսի միլիմիզին ազասը պու հագիգաթ-
լարը նազարը միւթալապա ալմագ կէրէք
տիրլէր : Ղալթատա ազտ էտիլէն իճթի-
մա սաաթլարը մութլագա եա ֆախէլի
սուրէթտէ եա տա մուզիրը սուրէթտէ
կէչիօրլար, օրթա եօլ եօգ տըր : Հէր պիր
ազա պու սաաթլարտա իֆա էտիլէճէք
վաղիֆէլէրէ քեամիլէն միւթթալի օլարագ
պու մէճլիսէ կէլէճէք օլուր իսէ՝ պիթ-
թապի գապարան հըրպարա, խաֆիֆ սէօզ-
լէրէ, էօֆէյէ վէ աճը եարալար աչան
վազըլարա միւնասիպէթ գալմազ :

Մէճլիսի մէզքիւր՝ միլլէթին սաիր շըզ-
լարընա — Փրօթէսթան վէ Գաթօյիքլէրէ
տօղրու օլան վաղիֆէսինէ տախի միւթ-
թալի պուլունմալը տըր : Էրմէնի բուհանըն
սէմօգրաթիգ (ճիւմհուրի) ճիհէթինի թէշ-
քիլ էտէն պու հէյէթի իտարէ վէ թէշ-
րիիյէնին եանի Ազգ. Ժողովըն՝ միլլէթին
թարիին պիր միրասը մագամընտա քէն-
տինին միւթէմմիմ գըսմարը օլան դաիր
ռնտուրլար արասընտա տախի իֆա էտէ-
ճէք վաղիֆէսի վար տըր : Անլէրին պիր
վագթտա պիղիմ պաշգա պիր վագթտա
անլէրին պիր քիլիսէյէ վէ պիղիմ սիկէր

պիր քիլիսէյէ կիթմէքլիյիմիզ չօգ ֆարզ էթմէզ, անլէր վէ պիզ այնի իզ, ճիւմէ-միզին աղլըր վէ էլէմլէրի, քէյֆի վէ մէսէր-րէթլէրի այնի տիր: Իշթէ պու սէպէպտէն աիր քի, Գաթօլիք էրմէնիլէր՝ ըուհանի մէմուրլարըն թազեիգի ալթընտա էզիլմիշ օլարադ Գանունը Էսասիյէ թէվֆիգէն Էաշամագ իւզրէ ճէհալէր էթտիքլէրի զէ-ման պիզ պիթարաֆ սէյրճիլէր կիպի պու-լունամատըզ: Սագըզ-Ալաճըն (Գաթօլիք Փաթրիգխանէսինին) գարանլըզ սալօնլա-րընտա էհալինին իշէրիլէրտէն կէլէն սէտա-սընըն թանինէնտազ օլտուղունու միւշա-հատէ էթտիյիմիզտէ միլլի պիր պալրամ իճրա էտէր կիպի շատ ու խէնտան օլ-տուզ: Այնի զէմանտա՝ շիմսիյէտէք Փա-փանըն Էէտի իսթիպտատը ալթընտա սայքի զայիպ օլմուշ օլան էնգարէ Գաթօ-լիքլէրինին հայաթը միլլիյէմիզտէ փէք մանատար սայրլան սէտասը տախի պիզի մէսուր էյլէտի: Պու սէտալար էլպէթ-թէ էրմէնի ըուհունտա էրմէնի ճինսինին սէտալարընըն իշթիզազաթը իտիլէր, վէ պու սէպէպտէն անլէրի միլլէթճէ ալզըշ-լատըզ:

Էրմ. Փրօթէսթանլար արասընտա տա-խիլի ումուրը իտարէյէ միւթէալլիզ սէ-նէլէրճէ տէվամ էտէն միւշքիլաթ տախի անլէրին պիւթիւն մահիյյէթլէրինտէ աւհ-մանադրալան հայաթ իշիւն օլան ճէհտ-լէրտէն զայրի նէ՞ իտիլէր: Պու ճէհտլէր վէ անլէրին նէթիճէսի օլան իալահաթ պիր թազըմ միւշքիլաթ սէպէպինտէն թէէ-խիւր էթսէլէր պիլէ, Էինէ իսպաթ էտէր-լէր քի աւհմանադրալան իտարէ շու իպթիտաի վէ աճիզ հալինտէ պիլէ էրմէնի նէսլինին ըուհունտա էն պէլլի սըֆէթի մախսուսէսի տիր:

Էրմէնի հայաթընտա զահիր օլան պու թալէպին մանասը նէ՞ տիր: Պունըն մա-նասը շու տըր քի, ումում միլլէթէ միւ-թէալլիզ իգթիսատի Էա ազլի օլան քիտաֆ-

ֆէի ումուրտա հէր պիր էրմէնի ֆէրտի-նին էլի վէ սէսի պուլունաճագ, հիշ պիրի քէնախսինին հուզուզը իճթիմսիյէպինտէն մահրում պրազըլմայաճագ վէ պէօյլէճէ մէրքէզի միհիլէր իւզլէրինտէ էրմէնի հա-յաթընա էյլէ պիր տէհէթլի մուհարրիք խալզ էտէճէք քի քէյֆի մայէշա օլան հիշ պիր թէշէպպիսէ մէյտան պրազմա-յաճագ տըր: Վալիտէ քիւլէնին իշինտէ մէվգի ի թաթպիգէ գօնուլան աւհմա-նադրալան-վարչալան հայաթ փէք թա-պիի պիր սուրէթտէ քէնալինին սաիր ուն-տուրլարը արասընտա տախի այնի նէվտէն ուսուլը իտարէլէր թասափուրունու ույան-տըրաճագ վէ էնճամ պիր կիւն կէլէճէք քի անտէ մէզքիւր ֆարգըլ ֆըրգալար ա-րասընտաքի պէնսլէրի Էրզըպ անլէրի պիր-լէշտիրէրէք տահա կէնիշ մանատա պիր ումումի էրմէնի հալաքք վէ պիր ումումի Ազգ. Ժողով մէյտանա կէթիրէճէք, վէ պէօյլէ պիր մէճլիս՝ քէնտի տաիրէսինտէ պուլունան պիլճիւմէ էրմէնիլէրին ումուրը իգթիսատիյէ, ազլիյէ, իտարիյէ վէ թէշ-րիլիյէսի իւզլէրինէ իճրա ի նուֆուզ էտէ-ճէք տիր: Իմտի Ղալաթա իճթիմսիկա-հընտա ազտը միւզաքէրաթ էտէն մէճ-լիսի ումումիմիզին տէրիւհտէ էյլէտիլի վազիֆէյէ փէք տազիզ պուլունամասը մուզ-թազի տիր: Օրատա սալթ պիր ումուրը իտարէ վէ թէշրիլիյէ Էօգ տըր, անճագ պու կիւն նազարիյաթտան իպարէթ օլուպ, ամմա պիր կիւն ֆիլիլիյաթա թէպտիլ օ-լաճագ օլան վէ էրմէնի հայաթընըն ճանլը պիր ճիհէթի օլան իքթիհաս մէսէլէսի վար տըր:

Հ.

Ազիլ քիմսէ իթիպար վէ նամուսու շէրէֆէ թէրճիհ էտէր:

Միլլիյէթ պիր պէտէն, իթթիֆազ իսէ անըն ըուհու տըր:

ՔԻԹԱՊԸ ՍՈՒԳԱՏՏԵՍԻՆ ԻԼԶԱՍԸ (*)

Քիթապը մուգատտէս հագգընտա հալը հազըրտա միւխթէլիֆ գըյապար վար տըր : Պազըլար անը քիւլլիյէն պօշ պիր քիթապ տէյ է կէօգէտիյօր . ախէրլէր անտէ օլան էֆքեար եա թալիմ իլահի տիր տէյօրլար : Սաիրլէր իսէ՝ անտէ օլան թալիմ իլահի օլտըղը կիպի , անըն գայաը տախի իլահի տիր տէյօրլար : Շիւպէտիզ պու մէսէլէ Խրիսթիյան քիլիսէսի իչիւն սօն տէրէճէ հայաթի վէ էսասի օլան պիր շէյ տիր : Իլհամ հագգընտա եանըշ պիր էֆքեարա զահիպ օլմագ պիր միւմիւն իչիւն զայէթ-լէ պահալը օլանագ տըր :

Իլհամ հագգընտա պիզղաթ Քիթապը մուգատտէսին թալիմ էյլէտիյի աթի իւզ զիքը խուսուսաթա նաղարը տիգգաթ տալէթ էտէրիզ :

(1) 1 Գոր. 12. 4, 8—11, 28, 29-աան էօյրէնիրիզ քի Բուհ իւլ Գուտըն փէյղամպէր վէ ըէսուլլարտաքի իշի , պաշգա միւմիւնլէրտէքի իշինտէն ֆարգլը տըր : «Միւխթէլիֆ մէվհիպէլէր . . . ըուհ պիր :» «Ճիւմէսի ըէսուլ մը , ճիւմէսի իլհամա մալիֆ մի :» Օ՝ ըէսուլ վէ փէյղամպէրլէրէ խուսուսի մագսէտ իչիւն խուսուսի մէվհիպէ վէրիւր : Ջէմանէմիզաէ ըուհ իւլ գուտ-սըն փէյղամպէր վէ ըէսուլլարտաքի իշի իլէ սաիր միւմիւնլէրտէքի իշի արասընտա օլան ֆարգը գալտըրմագ մէյլի Քիթապը մուգատտէսէ միւթապըզ աէյիլ տիր :

(2) Էֆս. 3, 5—6-տա կէօրիւյօրըզ քի սաիր ասըլարտա պէնի ատէմէ քէշֆ օլունմայան հագիգաթլար մուգատտէս ըէսուլլարա վէ փէյղամպէրլէրտէ ըուհլէ քէշֆ էտիլմիշ տիր : Պիլա չիւպհէ օ հագիգաթլար ըաճօն իլէ պիլինէմէյէն շէյլէր տիր : Եօգ իսէ ըուհ իլէ քէշֆ օլունմասընա հաճէթ եօգ իտի : Ալլահըն իլհամաթը ագլը

(*) Պու պէնտին թահրիբնաէ՝ Տօգ . Թօրի-նին «Քիթապը մուգատտէս նէ՝ թալիմ էտէր» էտէրինտէն իսթիֆատէ էտիլմիշ տիր :

ինսանինին մաֆէվգինտէ տիր : Պազըլար «Քիթապը մուգատտէստէքի հագիգաթլարը իթթիալը տէրունիմիզէ թաթպիգ էթմէլիյիզ . էյէր մուվաֆըզ կէլիւսէ օ հագիգաթ տըր . եօգ իսէ աէյիլ տիր վէ ըէտտ էտիլմէլի» տէյօրլար : Պուրասընը ֆէրամուշ էթմէմէլիյիզ քի սահիհէն վէ քեամիլէն Խրիսթիյան օլան պիր իթթիլաը տէրունի , Քիթապը մուգատտէսին հագիգաթլարընըն միւթէլասաըյլա միւմիւն տիր : էյէր իթթիալը տէրունիմիզ քէլամ-տան ֆարգլը իսէ , եանըշ օլան պիզիզ , քէլամ տէյիլ : Իմաի քէլամը քէնտիմիզէ ույտըրմալը տէյիլ , անճագ պիզ անա ույլա-լըյը :

(3) 1 Պետ. 1. 10—12 : Պու այէթ-լէրտէն էօյրէնիրիզ քի՝ (ա) փէյղամպէրլէրտէ շէհատէթ էտէն տէրունլէրինտէ պուլունան Բրիստոսըն ըուհը իտի : (բ) Սէյլէնիլէնի անլամագ իչիւն քէնտիլէր տախի թէֆ-թիշ էթտիլէր : (գ) Օլ շէյլէրին քէնտիլ-լէրէ ախա օլմասըլը քէնտիլլէրէ քէշֆ ու պէյան օլունտու : Իմաի նէթիճէ էտէրիզ քի իլհամ մուհարրիլլէրտէն սաըմըզ (աւ-կալի) իտի : Օրատա օլան Ալլահըն ֆիքրի տիր :

(4) 2 Պետ. 1. 21 : «Բուհ իւլ գուտս թարաֆընտան թէշվիգ օլունարագ սէյլէ-տիլլէր :» «Թէշվիգ օլունարագ» թապիլի-նին Բումճասը «Փէրօմէնի» օլուպ , պաշգա պիր գուվլէթ վասըթասըյլա կէօթիւրիւ-լէրէք , եախօս թաշընլարագ տէմէք տիր : Իմաի ըէսուլ վէ փէյղամպէրլէրի ըուհ իւլ գուտս ալըպ սէյլէթտի : Անլէրին սէյլէ-մէլլէրի քէնտիլլէրին իրատէթիլլէ աէյիլ տիր : «Ինսան իրատէթիլլէ օլմասը :»

(5) Իպր. 3. 7 : 10. 15—16 : Ամալ. 28. 25 : 2 Միւլ. 28. 2 : Իլք իւլ ֆըզ-րալարտան կէօրիւյօրըզ քի Ահաը ճէտիւս մուհարրիլլէրի , Ահաը Աթիգ թահրիւս-թընըն՝ Բուհ իւլ Գուտսըն սէյլէմէսի օլ-տուղունը իլան էտիյօրլար : 2 Միւլ. 23,

2. Իսէ սէօյլէնիլէնին Բապպըն քէլամը Ի-տիլինի զիբը էտէր : Փէյլամպէր պէս պիր աղըզ Իտի : Ձիրա քէնաինտէ սէօյլէյէն Բապպ Եանըլմազ Իտի : Պողոս րէսուլըն րէսալէլէրինտէ, 1 Գոր. 7. 6 վէ 23տէ քէնաինին սէօյլէտիլինի զիբը վէ թէֆրիդ էտէր : 0 կէօսթէրիր քի տիկէրլէրինի սէօյլէյէն քէնաի տէյիլ տիր :

(6) 1 Գորն. 2. 13, «Բուհ իւլ Գուտ-սուն էօյրէթտիլի սէօզլէրլէ» Պու այէթ. տէն անլայօրըզ քի Բուհ իւլ Գուտս սալթ միւթալաա Եախօտ էֆրեար էօյրէթմէտի. սէօզլէրի տախի վէրաի : Պու աճայիպ քի-թապըն իսթիմալ էյլէտիլի լուղէթլէրի տիգգաթ իլէ միւթալաա էտէր Իսէք, կէօրիւրիւզ քի պիղզաթ անլէրտէ տախի իւհհի հիքմէթ վար տըր : Քիթապը մու-գատտէսի սաթհի օգույան պիր քիմսէ իչին հարֆի իլհամ (քառակալն ներշնչու-յուն) թալիմի փէք գապա վէ մէրտուտ տըր. լաքին Բուհ իւլ Գուտսուն թալիմ օլունան պիր ֆէրտ իչին օ պիր էմիլի վա-գը տըր : Սիւալ.—Եա նի՛չին Պողոս րէ-սուլ պիր շիյլէտէ, Պետրոս րէսուլ, Եա ախէր րէսուլար ախէր շիյլէտէ Եազմը տըրլար :

Ճէվապ.—Պունա հագիգի պիր սէպէպ կէօսթէրէմէզ Իսէք տէ, ալըզ վաղըայը րէտտ էտէմէյիզ : Լաքին չու գատարընը տէյէպիլիլիզ. Բուհ իւլ Գուտս հէր պիրի-նին լուղէթ քիթապընտան հէր պիրինին պիլտիլի լուղէթլէրտէն ալըպ սէօյլէր : Պու մէսէլէյի Եէթէր գատար հալլ էտէպիլի :

(7) Մար. 7, 13: Բ. Միւլ. 23, 2: 1 Սէլ. 2. 13: Բէսուլարըն վէ փէյլամպէր-լէրին քէլամը Բապպըն քէլամը տըր : Անը օգուտուլումըզ զէման Ալլահ պիղէ սէօյ-լէյօր :

Էլէնէվմ էն լուհանի, մուվաֆֆազ վէ հէրարէթլի միւմինլէր հարֆի իլհամը գա-պուլ էյլէմէքտէ տիր : Թէնդիտի ալինին կէթիլտիլի նազարիյաթ պու թազըմ Ի-

չին մագպուլ օլմամը տըր : Իլմ վէ Խրիսթիյանըզը ախի շէյ աէյու կէօզէ-տէնլէր անը գօլայնա գապուլ էտիյօր : Լաքին իւմիտ վէ արզու օլունուր քի՝ աի-յարըմըզն հագիգի Խրիսթիյանըզը ալըզ սուրուպ՝ փէտէրլէրիմիզտէն գալան հա-գիգի վէ գուվլէթլի թէմէլտէն գըմըլ-տանմազ :

ՄԻՆԱՍՍ. ՊՅՁՕԴԼՈՒՆԱՆ

Իլմ ի իլանի, Մարաշ

ԲԱՆՆԻՍԱ

Մուհարրիրին «էն լուհանի, մուվաֆ-ֆազ վէ հէրարէթլէ միւմինլէր հարֆի իլ-համը գապուլ էյլէմէքտէ տիր» իֆատէսի իսպաթ օլունամայան պիր իտտիա տըր : Հարֆի իլհամա իման էթմէյէն պիր չօգ-«Բուհանի, մուվաֆֆազ վէ հէրարէթլի միւմինլէր» տէ վար, վէ պունըարըն սայլսը կիթտիքճէ արթմազտա տըր : Իմտի պիղ իսթէր հարֆի իլհամա ինանալըմ, իսթէր Քիթապը մուգատտէսի իլհամըն գայար ատա էտէլիմ, հէր նէ էֆրեարտա օլապ-Քիթապը մուգատտէստէքի իլհամըն իւր-ժընա տէյիլ, անճագ ռուհուրնա էհէմ-միլէթ վէրիպ, օ լուհա կէօրէ Եաշայալըմ :

ՄԵՐՍԻՆ ՆԷ՞ ՕԼԱՃԱԳ

ՎԵՐ. ԱԻԵՏԻՍ. ՏԵՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Մէրսին իսկէլէսի պիր աղսան պիր շէհր օլաճագ Իտի, հէլէ Ատանայա գատար իչլէմէքտէ օլան շմէնտիֆէր՝ անը Իզմիր վէ Պէյրու թ մէվգիինէ Եէթիլիլիմէք Եօլուն-տա Իտի : Լաքին չու կիւնլէրտէ Իսկէնտէ-րուն՝ Պաղտատըն Պահրը սէֆիտ գափուսը օլմագլըզա տահա միւնտտիպ տիր տէյու Մէրսինի թէրք էտիպ մէզքիւր մահայը շէնլէթմէք թասմիմ օլունումը տըր : Պու-նըն իւզէրինէ Մէրսին էհալիսի նէ էտէճէ-յինի շաշըրմը տըր : Միւլքլէրի վէ խանէ-լէրի պրագըպ կիթմէք օլամազ, օրատա

դալորդճա տա կէշինմէրիք գօլայ օլա-
մազ: Գումփանիա՝ Իսկէնտէրուն վէ Ատա-
նայը պին պիր իխթիլաթա կէթիրէճէք
տէնիլիյօր: Օսմանիա թարիգի իլէ էտիլէ-
ճէք իխթիլաթ վազթճա պիր ազ ֆարգ
էտէր իսէ տէ, նազլիյէ իւճրէթի ուճուզ-
լանորդճա փէք տէ օլամազ պիր շէյ տէ-
յիլ տիր: Շու հալտէ Մէրսին իշլէք պիր
լիման օլմաորդտան մատա պէօյիւք պիր
շէհր տէ օլամայաճագ տըր:

Սըհհէթ նօգթաի նազարլնտան Մէր-
սինին էյի օլմասը տա իշէ եարամայաճագ
տըր: Էհալի եափաշ եափաշ տաղըրլաճագ
տըր, զիրա պու զէմանտա հէր քէսին թի-
ճարէթտէն պաշղա հիշ պիր շէյէ տիգ-
դաթը ճէլպ օլունմամագտա տըր:

Լաքին Մէրսինին տախի «Մէյիրտէն
աթըն պաշընա փուրուլմագ օլմազ,» մէ-
սէլինճէ եիւզաէն պրաղըլմամասը իշին
հիշ պիր եօլ եօգ մու տըր: Պիզճէ Պահրը
սէֆիա իլէ Պահրը սիյահը պիրլէշտիրմէք
իշին պիր խաթթ թէմտիտ օլունուրա
պունա էն միւնտաիպ մահալըն Մէրսին օ-
լաճագը պէտիհի տիր: Վէ շու թասափուր
գուվէտէն ֆիլիլէ կէլէճէք օլուրա, Մէր-
սինին պէօյիւք պիր շէհր օլմասընա պիր
մանի դալմազ, չիւքի պիր չօգ մահալ-
լարտան կէլիպ կէշէճէք օլան Իսլամ վէ
Խրիսթիյան հաճըլարըն իշլէք պիր լիմանը
օլաճագ տըր: Պունտան մատա Ասիաի
Սուղրանըն նիշէ մահալլարը իլէ էփուփանըն
խախալաթ վէ իխրաճաթ իշի գօլայլաշա-
ճագ տըր: Ախէր պիր շէյ տէ շու տըր,
եանի Պօղուզ, Գայսէրի, Գարաման վէ Գօնեա
նահիլէլէրինտէքի օփալարտա զրաաթ իշի-
նին էփուփալարի պիր ուսուլտա թէրազգի
էթմէսի միւմըն իսէ, Մէրսին՝ զրաաթա
մախսուս ալաթ ու էտափաթըն պիր փաղար-
կեահը օլաճագ տըր: Ախէր պիր շէյ տէ
պու հէվայիտէքի տաղլար վէ օփալարտա
միւթէվաթթըն Իսլամ վաթանտաղլարմը-
ղըն զիյատէ իսթիֆատէսի տիր: Անլէր պիր

չօգ քէօյ վէ գաղալարտա զրաաթ վէ չօ-
պանլըգ իշի իլէ մէշղուլ պուլունտուգլա-
րընտան սէրվէթէն վէ հէմ տէ մէտէնիյէ-
թէն քէսպի թէրազգի էտէճէքլէր տիր:

Կէլէլիմ Մէրսինտէ եափըրլասը էն մու-
հիմմ օլան լիման իշինէ, շու հալտէ, «Պիլ-
տիք, եէլ տէյիրմէնի, պունըն սուլու նէ-
րէտէն կէլմէլի,» մէսէլի տէրխաթը էտի-
լէպիլիր: Պունա թագըրպէն տէօրլթ պու-
շուգ միլիօն լիրա կիտէր, չիւքի Մէրսինին
տաղը եաղըն օլսուղու էճլտէն գըսաճըգ
վէ էյրէթի շմէնտիֆէր խաթթլարը իլէ
խաթէնիլէն մահալա թաղար սուհուլէթլէ
նազլ օլունապիլիր:

Էլեէվիմ էն ալա ճինտէն օլան թաշ-
լար Ատանայա գատար նազլ օլունույօր
վէ Ատանատան տահա էօթէ կիտէն շմէն-
տիֆէր խաթթլարը իշինտէ խաթիմալ օ-
լունմագտա տըր, վէ շու հալտա Մէրսինտէ
Եէնի Օսմանլլը նամը իլէ պիր լիմանըն
եափըրլասը ֆաիտէլի օլուր:

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

Ի Մ Ա Ն Վ Է Մ Է Ս Է Ր Ր Է Թ

Իմանը զայիֆ օլան քիմնէնին մէսէր-
րէթի նէ՞ գատար մահալտա տըր: Քէնտի
քէնտիսինէ իման էթմէյէն քիմնէ նէշվ ու
նէմա պուլմագտան վէ անըն նէթիճէսինտէ
հասըլ օլաճագ օլան մէսէրրէթտէն մահ-
րում գալըր: Քէնտի գօնշու վէ ըէֆիգլէ-
րինէ իման էթմէյէն միւվէսլիս, հէյէթի
իճթիմսիյէնին քէնտիսի իշին հաղըրլամըշ
խաիլի նիշէ իմթիյազ վէ պէրէքէթլէրի
ղայիպ էտէր: Ալլահա վէ պու ալէմին ախ-
լագի վէ բուհանի իտարէսինէ իման էթ-
մէյէն քիմնէ պու տիւնեատա մատտէտէն
ղայրի պիր շէյ կէօրէմէլ: Պու ալէմ ու
ճիհանտա իլահի պիր մագսէտ կէօրիւպ
հէր շէյին պիզի օրայա տօղրու գըլաղուզ-

լամպտա իտիյինէ ինանմայան քիմսէ ,
միւմինյէրին գալպինի իւմիտ վէ մէսէրրէթ
փէրթէվիէրիյլէ մէմու գըլան օլ էգէլի
գուլթպ երլտըզընը եիթիրմիշ տիր :

Տաիմի մէսէրրէթին սըրըր Ալլահա ի-
ման էթմէքլիքտէ տիր : Եալընըզ քէնտի
քէնտիսինէ իման էտէն քիմսէ թէքէպպիւր
էթմէք թէճրիպէսինէ տիւշար օլուր : Թէ-
քէպպիւր իսէ քէնտի սահիպինի խարա-
պիյէթէ կէօթիւրիւր : Լաքին էվվէշու Ալ-
լահա իման էտէն քիմսէ, Ալլահն էվլատը
մազամընտա քէնտի քէնտիսինէ տախի իման
էտէր : Փագաթպու սուրէթլէ օ էվլատուլլա-
հա մախսուս օլան հիլմիյէթ վէ թէվազու պօ-
յունսուրուզունու իւզէրինէ ալըր : Թէվա-
զու իսէ ճանը քիպր ու զուրուրն քէտէ-
րինսէն խէյաս էտիպ մէսէրրէթլէ մէմու
գըլար : Ալլահա իման էտէն միւմին, քէնտի
պիրատէրլէրինէ տախի իման էտէր : Մու-
գատտէմա շիւպհէ վէ գօրգու իլէ կէօ-
րիւպ թահգիր էթտիյի ինանլարըն քէն-
տիսի կիպի էվլատու Ալլահ իտիյինի անլար :
Անլէրէ իման էտէր, վէ պու իման պաշ-
գալարընը անա պիր մուհապպէթ մատ-
տէսի գըլար, վէ իմանըն հասըլ էթտիյի
մուհապպէթ պաշգալարընա խըտմէթ է-
տէր : Խըտմէթ իսէ մէսէրրէթ մէնպար
տըր :

Տիւնեատա էն զիյատէ եալընըզ պաշընա
եաշայան քիմսէ միւվէսվիւ տիր : Թիթիմատ
էտէճէք պիր քիմսէ պուլամազ : Ալլահա
վէ ինանլարա իման էտէն քիմսէ իսէ
տիւնեայը շայանը իթիմատ քիմսէլէր իլէ
տօլու կէօրիւր : Իմսի անլէրէ ըէֆիգ օլուր :
Բէֆագաթ իսէ մէսէրրէթ հասըլ էտէր :
Միւմինին իման վէ իթիմատը լաթիֆ պիր
ճագիպէ մագամընտա գալպլէրի անըն էթ-
րաֆընա ճէգպ էտէր, օ հէր կիւն եէնի
տօսթլար պուլուր, քէնտի մէսէրրէթինէ
անլէրի շէրիք գըլար, պու եօլտա թագսիմ
օլունան մէսէրրէթ իսէ կիթտիքճէ իզտի-
յատ պուլուր :

Իման՝ մու ճիպ ի իսթիրահաթ օլմասըլլա
տախի մէսէրրէթ մէնպար տըր : Թէճրիպէ
վէ մուղայագա էննատընտա քէնտիսինէ
իման էթմէտիյիմիզ պիր քիմսէնին պիզէ
թէսէլլի վէ ճէսարէթ վէրմէյէ չալընմասը
մուճիպ ի իսթիհա պիր շէյ օլուր : Լա-
քին իման վէ իթիմատ էթտիյիմիզ քիմ-
սէլէրին վատ վէ իշթիրաքը՝ տէրունի հէ-
յէճան վէ իզթիրապըմըզ թէսքին էտէր :
Ալլահ պիզի հէր պիր թէճրիպէտէն իս-
լաւ էթմէք իշիւն լազըմ կէլէն գուվլէթ
վէ մուհապպէթ իլէ տօլու տըր : Պու
գուվլէթ վէ մուհապպէթէ հէր քէսի հիս-
սէտար էթմէքլիյի վատ էթմիշ տիր : Պիր
քիմսէնին պու վատտան իսթիֆատէ էտիպ
էթմէմէսի անըն Ալլահա իման էտիպ էթ-
մէմէսիյլէ թային օլունըր : Անա իման է-
տէն մուղայագատա հազըր պիր եարտըմ
պուլուր : Եօրգուն վէ եիւքիւ օլան անըն
պօյունսուրուզըն ալթընտա իսթիրահաթ
էտէր, պու իսթիրահաթ իսէ անլէրտէ մէ-
սէրրէթ մէյտանա կէթիրիր :

Իման՝ զալէպէ թարիզի օլմասըլլա տա-
խի մուճիպ ի մէսէրրէթ տիր : Էյի օլան
շէյի քէօթիւ օլանա թէրճիհ էտէպիլիր
իտիյինէ իման էտէն քիմսէ գըմէն զալէ-
պէյի գազանմըշ տըր : Լաքին պունտան
զիյատէ օլարագ պիր քիմսէ Ալլահն գուվ-
լէթ մէնպալարընտան իսթիֆատէ էտէպի-
լիր իտիյինէ հէմ ինանըր վէ հէմ տէ սու-
րէթ ի միւսթագիմանէտէ չալընմագ օլուր
իսէ անըն զալէպէսի թէքմիլէն թէէմին
օլունմըշ տէմէք տիր : Հէր խուսուստա օլ-
տուզու միսիլլու, պու խուսուստա տախի
իտման վէ իգտամ լազըմ տըր : Պու սու-
րէթլէ նէֆսի, մէնաֆի ի շախսիյէ վէ աղ-
րազը նէֆսանիյէյի՝ ֆագիլէթ, նէֆսին-
քեարըլզ վէ գուտսիյէթին ալագլարը էօ-
նիւնտէ գուրպան էտէպիլէն իման , միւ-
մինին գալպինի միւմին օլան էն եիւքսէք
վէ հագիզի պիր զալէպէսին թէվլիտ է-
տէճէյի մէսէրրէթ իլէ տօլուտըր :

Իման էտիպ մէսրուր օլմագ հէր քէ՝
իչիւն միւմքին տիր: Գիւշիւք պիր սապի՝
սիւրիւնէրէք վալիտէսինին գուճաղընա ա-
թըլտըղը միսիլու, հէր պիր ֆէրա իման
իլէ քէնտի սէմավի ֆէտէրինին մուհապ-
պէթ վէ շէֆգաթընա իլթիճա էտիպ օ.
րատա կիւնահընա աֆվըղ, Եօղըն վէ
պիթագաթ ճանընա գուվվէթ վէ սէլամէթ
պուլարագ մէսրուր օլսպիլիր: Սէն, էյ
իմանը թահգիր էտէն պիշտրէ, Ալլահա,
սէն սանա վէ ինսանլարա իման էթ, օլ
զէման շախսի ճէհալէրին իլէ մահվ էթ-
մէյէ չալըշտըգճա տահա զիյատէ արթան
վէ պէօյիւյէն քէտէր ու էլէմէրին զաիլ
օլաճագ, վէ սէն «Բապպտա տաիմա մէս-
րուր» օլաճագ սըն:

ԻՇՎԱԿ ԹԷՃԵՔԻՐԻՐ

Պու կիւն ատէմլէր իշլէմէյէ վէ անըն
նէթիճէսինաէ մէյաանա կէլէճէք օլան պէ-
րէքէթլէրի էլտէ էթմէյէ օ գատար խա-
հիշկէր սիրլէր քի, նիշէ տէֆա իճրատթ
իչիւն լաղըմ կէլէն էսապարը նաղարը
տիգգաթա ալմայարագ իշլէյօրլար: Ես-
փըլաճագ իչին էսապարընը թէֆէքքիւր
վէ թամիղլէ էյիճէ հաղըրլատըգտան սօն-
րա իշլէ պաշայանլարըն սայըսը փէք աղ
տըր: Գուվվէթ վէ կէրմիյէթ էյի շէյլէր
տիրլէր, լաքին մուվաֆֆադիյէթ իչիւն
անլէրին սաղլամ թէֆէքքիւր իլէ պիրլէշ-
մէսի շարթ տըր: Իշ ատէմի օլան հէր
ֆէրա պունլարը եէքտիկէրինաէն այըրըպ,
պիրինի ես օ պիրինի իհմալ էթմէք
թէճըրպէսինտէն սագընմալը տըր:

Հինտիթանտա 600,000 ամա պու-
լունուպ ինկիլիզ հիւքիւմէթի անլէր արա-
սընտաքի սիւպեանըն թալիմի իչիւն մէք-
թէպլէր քիւշատ էթմէքտէ տիր:

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

ՓԱՐՄԱԳ ԻՇԱՐԷԹԻ ԻԼԷ ԹԷՃԻԻՍ ՌԻՍՈՒՂՈՒ

2.

Շու հալտա եէնի տօղմուշ օլան պիր
մատումուն փարմագլարը իւզէրինտէ պու-
լունան իշարէթլէր այնի շախսըն զէմանը
շէյլտիլէթինտէ տախի միւշահատէ օլու-
նուրլար: Պու ուսուլուն թէշխիւ էթմէք
էմրինտէ փէք եարայըլը օլմասընըն սէպէ-
պի փարմագլար իւզէրինտէքի պու իշա-
րէթլէրին ատէմլէրտէ պիր սըֆէթը մախ-
սուսէ հիւքմիւնտէ օլուպ անը տիկէրինտէն
թէֆրիգ էթմէսի տիր: Լօնտրանըն փօլիս
իտարէլէրինտէ ֆարգլը քիմսէլէրին ֆօ-
թօղրաֆլարը արասընտա եէքտիկէրինտէն
թէֆրիգ օլունամագ տէրէճէտէ պէնզէ-
յէնլէր վար իսէ տէ, անլէրին փարմագ ի-
շարէթլէրի քիւլիյէն ֆարգլը օլույօրլար:
Պու ուսուլ իւք տէֆա Հինտիթանըն Պէն-
կալ վիլայէթինտէ թաթպիղ էտիլմիշ օ-
լուպ ֆախտէսի փէք թէշ զահիր օլտու:
Եէրլիլէր ապա շաշմայան պիր ուսուլը
թէշխիւ քէշֆ օլունմըշ իտիյինի անլատըգ-
լարընտա, մահքէմլէրտէ իշ չօգ սուհու-
լէթ քէսպ էթտի, պիլախրէ պու ուսուլ
տաիր տէվաիր ի ըհմիյէտէ տախի թաթ-
պըղ էտիլիպ այնի հիւն ի նէթիճէյի վէր-
տի: Մէսէլա հինտիթանտա թէգախտ
մաալը ալան պիր քիմսէ վէֆաթ էթտի-
յինտէ անըն տօսթ ես իըսըմլարը անըն
գըլըղ գըյաֆէթինէ կիրիպ մաալարընը
քէնտիլէր ալըրլար իտի, պու ուսուլը
ճէտիա օ ֆէնայըղըն էօնիւնիւ ալար: Ամիլ ի
շէրը օլան նիշէ քիմսէլէրին պու ու-
սուլ վասըթասըյլէ անլալըլարագ ինտ
էլ գանուն մահքիւմ օլմալարընա տա-
իր չօգ միսալար զիւր օլունապիլիր:
Գապիլամա էշեա, փէնճէրէ գանատլարը,
պօյալը աղաճ փարշալարը, իչկի գատէհ-
լէրի, շիշէ, գանտիլ, գացա վէ էմալի

չէյլէր իւզէրինէ պրագարգլարը փարմագ էսէրլէրի փէք չօգ տէֆա խըրսըղլարըն թէչիսի վէ տէրտէսթ էտիլմէլէրինէ վա- սըթա օլմուշ տըր :

Մէսէլա, ինկիլթէրրանըն Պըրմինկէմ շէհրինտէ խըրսըղ կիրմիշ օլան պիր էվտէ իշի պօշ պիր շիշէ պուլունտու : Մէգքիւր շիշէ իւզէրինտէ պիր պաշ փարմագ իշա- րէթի վար իտի : Փօլիս պու շիշէյի Լօնտ- րանըն փօլիս խոարէխանէսինէ կէօթիւր- տիւ, վէ օրատա պիր գաշ տագիգէ զար- ֆընտա մէգքիւր իշարէթտէն իքի նուսու- նէ չըգարըլարագ հէման օ ագչամ խըրսըղ տէրտէսթ էտիլտի :

Պիր տէֆա Լօնտրատա պիր խըրսըղ պիր էվէ կիրմիշ օլարագ օրատա մասանըն իւզէրինտէ պուլունան րագըտան պիր գա- տէհ նուշ էթմիշ տիր. շիշէսին դափաղը իւ- զէրինտէ իքի փարմագ իշարէթլէրի պուլուն- տու վէ պատ էլ թէվգիֆ անլաշըլտը քի անլէր պուլնտան ագտէմ թէվգիֆ օլունուպ, տէօրթ սէնէյէ մահքիւմ էտիլմիշ օլան մէշհուր պիր միւճրիմին փօլիս գույուտաթ տէֆթէրինտէ կէօրիւնէն իքի փարմագ ի- շարէթլէրի իլէ այնի տիր :

1905 թարիխինտէ եինէ Լօնտրատա պիր եաթագ օտասընտա պիր զէվճէյն գաթլ օլունմուշ իտի. օտատա պիր գա- ցա իւզէրինտէ փէք մուայյէն վէ պէրրագ օլմայան փարմագ իշարէթլէրի վար իտի, ֆիլիլի գաթլտան տօլայը իքի պիրատէրլէր մազնունէն տէրտէսթ էտիլտիլէր : Գացա իւզէրինտէքի իշարէթլէրին ֆօթօղրաֆը ա- լընըպ պէօլիւտիւլտիւքտէն սօնրա, անլէ- րին պուլնլարտան պիրինին փարմագ իշա- րէթլէրի օլտուղու իսպաթ օլունտու : Եա- գընլարտա տահա զարիպ պիր վագըա վուգու պուլտու : Պիր խըրսըղ 10 այագ եիւքսէք պիր գափունուն իւզէրինէ թըր- մանըպ չըգար, վէ գափունտան իչէրի աթ- լամաղա շալըրըր իքէն սաղ էլի իլէ գա- փունըն իւզէրինտէքի տէմիր տիշէրի

թութմուշ իտի : Պու էսնատա այաղը գա- յարագ տիւշտիւ, լաքին փարմաղընտաքի եիւզիւք գափունուն սէրչէ տէմիր տի- շինէ կէշէրէք օրատա ասըլը գալտը, էն- ճամ վիւճուտինին սըգլէթինտէն մէգքիւր փարմաղը քէսիլիպ եիւզիւք իլէ փարմա- ղընըն պիր փարչապը գափունըն իւզէրինտէ գալտը : Պու փարմագ ուճու, փօլիս խոարէ- սինտէքի փարմագ իշարէթլէր իլէ մուգա- յէսէ էտիլէրէք խըրսըղ պուլունտու : Պիր միւճրիմին քէնտի ֆիլիլի շէրլինի իճրա էթտիլի մահալտա պիր գանտիլի էլլէմիշ, եա տա փէնճէրէ գանատընա տօգուլնա- րագ իշարէթ պրագմը օլմասընըն պիր փօլիս ինտինտէ սաիր էնվաի տէլաիլ վէ պէրահինտէն եիւզ գաթլ գիյատէ գըյ- մէթի վար տըր :

Պալատէ իմա էտիլտիլի կիպի պու ի- շարէթլէր տէօրթ մուայյէն սընֆ եա քիլիլէրէ միւնգասիմ տիրլէր : Պիրինճի նէվի իհմիշիլէր օլուպ պուլնտա էվէք վէ խաթթլար պիր ճիհէթտէն տիկէր ճիհէթէ տօղրու ուզանըպ սալա կէրիյէ տօղրու տէօնմիւշ օլմաղար :

ՓՐՕՑ. ԷՇՐԼԻԲ ՎԷ ՔԷՇՖԻՅԱԹԸ

ՏՕԳ. ՏԻՂԱՆ Մ. ԵԱՋԸՃԵԱՆ

Աֆրիգատա պիր ասրտան պէրու թէշ- խիս օլունմը վէ կէրէք հայվանլարա վէ կէրէք ինսանլարա թարի օլան պիր իլլէթ վար տըր քի ույգու իլլէթի թապիր օլու- նուր : Իշպու իլլէթէ թութուլան ինսան եա հայվան իլքինտէ պէօլիւք պիր թէպ- տիլաթ կէօթթէրմէզ իսէ տէ, պիր գաշ այ զարֆընտա թագաթտան տիւշմէյէ պաշլայըպ, նիհայէթ հարաքէթտէն պիւս պիւթիւն տուր օլուր, պիր ազ տահա սօնրա անտէ իլլէթին էն սօն ալամէթի օլան ույգու պաշլայըպ էպէտի ույգուտա խիթամ պուլուր : Պու իլլէթին սէպէպի ասլիսի եագըն վագթատէք նամալիւմ գալմըշ

խոր խեղ տէ, պիր գաչ սէնէ եզվէ՝ Յէթցի նամ սինէյին ըսըրմասը վասըթասըյէ վիւ-
ճուտէ խորալ օլունան երլանգավի միգ-
րօպլար նէթիճէսի օլտուղը քէչֆ օլունտու-
իչպու քէչֆ իւզէրինէ Այմանիալը Փրօֆ-
էհրլիք՝ իլլէթին միգրօպլարընը էօլտիւրէ-
ճէք եէնի էճղա թէրքիպլէրի հաղլըլայա-
րադ, իլլէթէ թուլթուլմուչ հայլանլար իւ-
զէրինաէ թէճրիպէ էթմէյէ պաշլասը, վէ
պինտէն զիյասէ եէնի թէրքիպլէր եսփ-
մաղը կէօզէ ալարադ եօլա չըգմըլ խոր
խէ տէ, 418ինճի թէրքիպլի՝ գանա շիրին-
կա օլունտուլունտա միգրօպլարը թէլէֆ
էթմէյէ մուվաֆֆադ օլտու: Շիմտի «418»
խմիլլէ մալիւմ օլան պու թէրքիպլի՝ կէրէք
հայլանլարաա վէ կէրէք ինսանլարտա գու-
հուր էսէն ույգու իլլէթինէ էն միւէսիր
թէրքիպլի աէյու գապուլ օլունմուչ օլուպ,
Աֆրիգատա քիւլլիյէթլէ իսթիմալ օլուն-
մագտա տըր:

Փրօֆ. Էհրլիք իչպու մուվաֆֆադի-
յէթիլլէ իքթիֆա էթմէյիպ, միգրօպլարը
ույգու իլլէթի միգրօպլարընա միւչապիհ
օլան ֆրէնկի իլլէթինէ աիգգաթընը չէ-
վիրաի: Ֆրէնկի իլլէթի 400 սէնէյի միւ-
թէճավիլ պիր միւտաթէթտէն պէրու էվ-
րօֆատա իճրաի հիւքմ էթմէքտէ պու-
լունմըլ, վէ սէպէպի ապիսի միգրօպլար
օլտուլու սէնէլէրտէն պէրու գըյաս օլուն-
մագտա խոր խէ տէ, աւըլ միգրօպլ
1905տէ քէչֆ օլունտու: Պու միգրօպ
տախի երլանգավի նէվտէն օլուպ, վիւ-
ճուտըն պիր գըսմընտան գանա կէչէրէք
թէքէսսիր էտէր, վէ հասըլ էթտիյի
զէհր վասըթասըյէ վիւճուտը զէհրլէյիպ
իլլէթին մալիւմ ալամէթլէրինի մէյտանա
կէթիրիր: Միգրօպլարըն վիւճուտա մա-
հալը տիւխուլը՝ պիր գաչ հաֆթա սօն-
րա մէյտանա կէլէն վէ իլլէթին իւք պէլլի
ալամէթի օլան եարա իլէ իշարէթ օլու-
նուր: Պուրասը պէրրադճա անլաշըլմալը
տըր քի, մէգըլուր եարա պաշընը կէօս-

թէրէնէտէք միգրօպլար վիւճուտըն հէր
թարաֆընա տաղըլըլար: Պու սէպէպտէն
եարայը թէտավի էթմէք եա եագմագ՝
վիւճուտըն հէր թարաֆընը իսթիլա էթ-
միչ օլան միլիօնլարճա միգրօպլարը էօլ-
տիւրմէլ: Թէպապէթ շիմաիյէտէք ճիվա
վէ իօսիս սէ փօթուս (Potassium Io-
dide) վասըթասըյէ պու իլլէթի թէտավի-
յէ չալըշմըլ վէ էքսէրիյէթլէ մուվաֆֆադ
տախի օլմուչ տըր: Ֆագաթ տարլարըն
թէճրիպէսի կէօսթէրմիչ տիր քի՝ իլլէթի
տէֆ էթմէք իչիւն մէգըլուր էճղալարըն հիւ
աէյիլ խէ իւչ սէնէ միւթէմաաիյէն իս-
թիմալ օլունմասը լաղըմ տըր: Լաքին նի-
չէ ճահիլ քիմնէլէր պիր գաչ հաֆթա
թէտավի օլունտուգտան սօնրա քէնտիլէրի
չիֆա պուլմուչ տայարադ, իլաճլարտան
վալ կէչէրլէր: Միգրօպլար խէ իչէրլինէ
տէվամ էտէրէք, ցյար վէ նիչէ տէֆա
սէնէլէր սօնրա ասապէլէրտէ, քէմիլլէրտէ
վէ վիւճուտըն սաիր աղալարընտա մէյտանա
կէթիրտիլլէրի միւտահիլ խասթալըլարլէ
քէնտիլլէրին հալա եաշամագտա օլտուգ-
լարընը իսպաթ էտէրլէր: Պէօյլէսի ճահիլ
քիմնէլէր քէնտիլլէրինէ էթտիլլէրի զիյան-
տան մատա, իղտիվաճ վասըթասըյէ վէ
իսթիմալ էթտիլլէրի գատէհ, չաթալ,
պըշադ, գաշըգ, խավը, էլպիտէ վէ սաի-
րէ վասըթասըյէ իլլէթին միգրօպլարընը
քէնտի զէվճէ, տօսթ վէ աղրապալարընա
տա հէտիյէ էտէրլէր: Վաթանըմըլտա ի-
քէն հագըղնտա իչիթտիլլիմիլ պիր քէօյ
խաթըրմըղա կէլիյօր քի էհալիսինին գըմը
աղամը իլլէթին պու սուրէթլէ ինթիշարը
եիւզիւնտէն զէհրլէնմիլ տիր:

Էհրլիք՝ էօյլէ պիր թէրքիպլ պուլմաղա
չալըշմըլ խոր քի, գըստա պիր միւտաթէթ
զարֆընտա վիւճուտըն հէր թարաֆընտաքի
միգրօպլարը թէլէֆ էթմէյէ քեաֆի օլ-
տու: Վէ պիր սէնէ գատար էվլէլ եալի-
տըղը 606նճը թէրքիպլի վասըթասըյէ
մագսէտինէ վասըլ օլմուչ տըր տէյու զանն

էտիյօր: Իշպու թէրքիպ «606» ետխօս
Սաշվարուան իսմիյէ մալիւմ սարը պիր
թօզ օլուպ, խուսուսի պիր ուսուլտա սու-
տա հալլ օլունտուգ տան սօնրա պիր վե-
րիտէ (գան տամարը) շիրինկա օլունուր:
Թէրքիպ ի մէզքիւր պիր սէնէտէն պէրու
Ալմանիատա իսթիմալ օլունմագտա իտի,
վէ պիր գաչ այ եվլէլ Աֆրիգայա տախի
իտխալ օլունարագ, պիր չօգ թապիպլէր
թարաֆընտան թէճրիպէ օլունմագտա տըր:
Պիզ անը անճագ պիր գաչ քիմսէլէր իւ-
զէրինտէ իսթիմալ էթմիշ իսէք տէ, կէրէք
պիրզիմ վէ կէրէք սաիրլէրին միւշահատէ
էթտիյի նէթիճէլէր՝ էհրլիքին զաննընըն
սօղըու չըգաճաղընա գանսաթ հասըլ է-
տիյօրլար: Քեսամիլէն շաֆի օլուպ օլմատը-
յը վէ անըն քէշֆիլլէ թէպապէթին Չիշէք
վէ Տիֆթէրիա խաթալըզլարընա պուլ-
տուղը տէվալար կիպի պիր տէվա տահա
պուլունմուշ օլուպ օլմատըղընը անլամագ
իչին սէնէլէրին թէճրիպէսի լաղըմ տըր:

Պագաթ հէր քէսէ մալիւմ օլան պիր
հագիգաթ տըր քի պիր իլլէթին էն միւէս-
սիր չարէսի օլ իլլէթէ թուլթուլմամագ
տըր: Պինաէն ալէյհ էվամիրի Աշրանըն
եէտինճի էմրի՝ էհրլիքին «606» սընտան
տահա էմին տիր: Պիսուշ թարգտա իլլէթէ
գուրպան կիտէնլէրի մէն էթմէք իչին
իսէ՝ քիլիսէ, մէքթէպ վէ սաիր թէճէմիւ
մահալլէրինտէն ումուլըն իսթիմալ էթտիյի
գաատէլէրի տէֆ էթմէք սալթ պու իլլէ-
թին տէյիլ, իլլա վէրէմ վէ սաիր պուլա-
չըգ իլլէթլէրին տախի մէն ի ինթիշարը
իչին էն մուհիմմ աարմլարտան պիրիսի
տիր: Տէմէք օլույօր քի, հքի շէյ լաղըմ
տըր: պիրիսի ախլագը համիտէ, տիկէրի
հալլճիլն (սըհհէթ վէ թէմիլլիք գաիտէլէ-
րի) խուսուլընտա թէնվիրի էֆքեար: Քեա-
միլէն իգնա օլմուշըլ քի ախլագ վէ հալ-
ճիլն պապընտա չիմտիքի մէվճուտ օլան
ճէհալէթ տէֆ էտիլէ՝ զօլէրա վէ վէպա
կիպի աֆէթլէր միւսթէնա օլարագ, տի-

կէր խաթալըզլարըն եիւզտէ էլլիսի նա-
պէտիտ օլուր: Պու իսէ քիւլիւք պիր քեար
տէյիլ տիր:

ԹՕԼԱՖԻՅԷ

—Ամէրիգատա պիր վաիլ արապա իլէ
կէզէլէք քէօյլէրտէ վալ վէրիւր վէ արա-
պաճըյա իւճրէթի սաաթ պաշընա վէրիւր
իմիշ: Պիր կիւն պիր քէօյէ կէլիպ մինպէրէ
չըգմըլ պագմըլ քի անճագ պիր քիմսէ
վար: Վաղա պաշլամըշ, վաիլ սէօյլէտիքճէ
պու թէք քիմսէ էօյլէ ողգը տիլլէյօր իմիշ
քի, վաիլ աչգա կէլիպ պիր սաաթ
գատար սէօյլէմիշ: Պիթիլէճէյի վաղթ
պու թէք առէմ «Վաիլ էֆէնտի, չօգ
միւթէէսսիր օլտում, ըէճա էտէրիմ տա-
հա տէվամ էտինիլ», տէմէսի իւզէրինէ
վաիլ «Պիր ճան օլտուն, խէլաս էտէրիմ»,
իւմիտիլլէ տէվամ էյլէմիշ վէ պիր սաաթ
տահա սէօյլէտիքտէն սօնրա աչաղը էնիպ
պագմըլ քի քէնալինի կէթիրէն վէ սաաթ
իլէ թուլթուլըն արապաճըսը տըր:

—Պիր գատընը շահիտիք իչին մահ-
քէմէյէ կէթիրտիլէր: Ավօգաթ գատընա
պիր սիւալ սօրտուղունտա, գատըն «Օնուն
ճէվապը նամուլու առէմլէրէ սէօյլէմէլ»
տէր: Ավօգաթ «էօյլէ իսէ ըէիս էֆէնտի-
նին գուլաղընա սէօյլէյինիլ» տէր:

—Պիր գարը գօճասընա պիր չօգ միւնիլ
հէտիյէսի կէթիրմիշ իտի. գօճասը «Պու
գատար մասրաֆ էթմէմէլի իտին», տէյու
տարըլտըղընտա, գարը «Մասրաֆ էթմէ-
տիմ, հիսապընա եաղտըրարմ», ճէվա-
պընը վէրմիշ տիր:

—Եօլճունուն պիրի պիր առէմէ «Պու
մէմէքէթտէ եաղմուր եաղմա՞ղ մը», տէյու
սօրտուղունտա, «Խայր, պուրատա 6 եա-
շընտա գուրպաղըլար վար քի հալա եիւզ-
մէք էօյլէմէտիլէր», տէյու ճէվապ վէրմիշ
տիր:

ՔԻԼԻՍԵԼԵՐՏԵՆ

ՄԵՐԶԻՖՈՒՆՏԱՆ ԳԱՅՍԵՐԻՅԷ

ՓՐՕՖ. Վ. Յ. ՅԱՎՈՐԵԱՆ, ՄԵՐԶԻՖՈՒՆ

2.

Սօֆուլուզ վէ քէօրիւք պազէն օլ տէրէճէ-
լէրէ վարըյօր քի հայրէթ էթմէմէք էլտէն կէ-
մէզ: Պու սէֆիլլէրաէն պիրիսի կիլիկիա մէզ-
պահարընտա տիրի գուրպան թագտիմ օլունան
վաիզ վէ չօպան գարտաշարըմը մութլագա
կէնի էօմրէ տախիլ օլմամալարընըն պիր ճէզա-
սը օլարագ վագը թէլէֆ էտիտիքլէրիի իտ-
տիա էյլէմիշ տիր: Աճընաճագ պիր շէյ վար
խէ, Խնճիլլէն նուրու իլէ միւնէվլէր օլան ճէ-
մասթլար պէօյլէ տէլիլիքլէրի սապը իլէ տիլի-
յիս սիւքութ էթմէլէրի տիր: Դաշնակցախան-
լարըն աթիգ քիլիսէտէ իճրա էյլէտիքլէրի րօշու
պունլար պիզտէ իճրա էտիյօրլար: Պէյէնմէտիք-
լէրի Խնճիլ վագը՝ 70 սէնէ գարֆընտա պու գատար
մէզպիմ վէ թէատտի արասընտա էլան մէվճուտ
օլան քիլիսէլէրի, ճէմիլէթլէրի մէքթէպլէրի մէյ-
տանա կէթիլմիշ, իշթէ ծնարըն մէյվէտի...

Պիւթիւն «Բուհնու»լարըն պու նէվ էֆքէար-
լարա դահիպ օլտուղունը իտտիա էթմէյօրլար:
Խայր, իյլէրիլնտէ խալիս գալպ իլէ տէտիքլէրի
տէրունի օլարագ ինանանլար վար տըր, հագի-
գաթէն գալպ թէպտիլաթընա նախ օլանլար վար:
Լաքին ծնար էն ագիլ թագըմը տըր վէ կօզա-
րըտա վասֆ էթսիլիմ փէրիշանլըգալը իրթի-
քնապ էթմէզլէր: Մնլարա խիթապէն տէյօ-
րըմ քի, լուհնուլուղուն լուհնուա գարըր
տէյիլ, իֆրաթընա գարըրըմ, կալընըզ պէն տէ-
յիլ ալէմ գարըր տըր: Բուհնու Գուտա հիշ պիր
վագթ մուհապաթմիզ էվլէրաէ սաքին օլմա-
տըղը կիպի, մուհապաթմիզ, կէքտիկէրինի
թահգիր էտէն, տախիմ զէմմ ու միւնաղաա
էտէն, թէֆրիգա վէ չիգագ պրագան քիլիսէլէրտէ
տէ սաքին օլմազ: Տախիմ իւլ էվգաթ քէնտի
պէնիլնտէն, պէնիլիլնտէն պահա էտէն իրիսթի-
յանլարըն խալիսէթիլնտէն տախիմ չիւպէն օլուն-
մը տըր, սէօզլէր՝ աթէլլէր իլէ պիրլէշմէք լագըմ
տըր: Դարասալարը իլէ միւնաղաստա օլան պիր
քիմսէ գուրպան թագտիմ էտէմէզ: Կէչէն կէչ-
միշ, օլան օլմուշ, օլանաղա պագալըմ: Շիւտի
պօյնուհուղա պօրճ օլան վագիֆէ կէչմիշլն կա-
րալարընը սարմագ սագալթմագ, ծնարը ու-
նութաուրմագ վէ Սիւտուն վէրանէլէրիի կախ-
մագ տըր: Պիւթիւն Կալսէրի հէվալիսիլնտէ օլան
ճէմասթլարը թօփլասագ 1500 խանէ չըզմագ:
Այըր ալըր կէքտիկէրիմիզլն ալէյիլնտէ պուլուն-
սագ հէփիմիզ տէ միւթէզարուր ոլուրուզ,
լաքին պիրլէշիսէք պիր գուլվէթ իզ, հէմ պիզէ
ֆախտէսի չօգ օլուր, հէմ էթրաֆա թէէսիրի
պէօյիւք օլուր:

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

ՏԱԽԻԼԻ

Դարասաղա իլթիճա էթմիշ օլան Մալիսօր-
լար պու հաֆթա գարֆընտա ալտէթ էթմէքտէ
օլմուշ տըրլար: Սօն պիր գաշ կիւն գարֆընտա
1800 ալիլէր ալտէթ էյլէմիշ օլուպ սաքէրի
չալըլար իլէ իսթիգալա էտիլմիշ տիրլէր: Հիւ-
քիւմէթ՝ ալտէթ էտէն Մալիսօրլարտան 15 կա-
շընը միւթէճալուզ օլանլարա պիրլէր լիւրա խարճ
ը րահ իթա էթմէյէ գարար վէրմիշ տիր: Ճէ-
նուպի Այնապուլուղուգոտա թէմէքքիւն էտէն
Իսլամ էնալի՝ Պապը Ալիյէ միւրաճաթ էտիպ
Մալիսօրլարա վէրլիմիշ օլան միւսաստիլէրին
այնէն քէնտիլէրէ տախի թաթպիգինի թալէպ
էթմիշ տիրլէր: Հիւքիւմէթին պու թալէպէ նէ
ճէվապ վէրէճէյի հալա թէգարրուր էթմէմիշ
տիր: — Խնկիլթէրրա գրալը ծօրճ վէլի՝ Ի ահա
Եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնալինին Լօնարալը գի-
յարէթիլն պիր եատիկեարը օլմագ իւզրէ քէն-
տի խաթթը տէսթիլլէ մուհարրէր իմագալըն
հալի պիր ֆօթօղրաֆընը Խնկիլթէրրա սէֆիլի
վասթիմալըյէ միւշարիլէյնէ թագտիմ էյլէմիշ
տիր: — Կէլէճէք Սեպտիմբերտէ ֆարիզաէն
Իսթանպօլա տօղրու պիր հալաի սէյյահաթ
միւսապագասը իճրա էտիլէճէք տիր: Բէգասպէ-
թի իճրա էտէնլէր Իսիլէրա, Ավսթրիա վէ
Պալգանլարտան միւլուր էտէճէք տիրլէր: —
Ատանաստա պիր իթալիան զըզըն Իսլամ օլմալը
Խրիսթիյան էհալի պէյնիլնտէ հէյէճանը մուհիպ
օլուպ զըզըն փէտէրի տախի չիքեայէթտէ պու-
լունտուղունտան, Ատանա վալիսի քէյիլլէթ
մէրքէզճէ հալ օլունմագ իւզրէ մէզպուրէ զըզ
իլէ փէտէրիլն վէ ալագատարանը Իսթանպօլա
կէճտէրմիշ տիր: — Պաղտատան կէլէն պիր
թէլէզրաֆնամէյէ կէօրէ Ապա իւլ Բէրէմ նամ
պիր չազի Ամսրէ սանճաղընտա՝ պաշընա թօփ-
լամը օլտուղը 1000 գատար ալմանէսի իլէ պիր-
լիքաէ Տիճլէ ըրմալը ճիվարընա կէլէրէք օրա-
տա զախիլէ նագլ էտէն 2 գալըլը կաղմա վէ
գալըզճըլարտան պիրիլի գաթիլ էթմիշ տիր: Թա-
գիպաթտա պուլունմագ մագսէտիլլէ Պաղտատ-
տան պիր թապուր սաքէր կէճտէրլիվիշ տիր:
Քիւրտիսթանտա իսկան մէյտանա կէթիլմիշ օլ-
տուղունու կաղմը օլտուղունու Ապա իւլ Բէզ-
գագ պէյ՝ քէնտի թէրթիպլէրինի մէվգի ի իճ-
րայա գօյապիլմէք իլիւն թէտարիքնաթտա պու-
լունմագ մագսէտիլլէ էվրօփայա աղիմէթ էթմիշ

տիր: — Միւսաֆիրէթէն շէհրիմիզտէ պուլունան Պէհուպալի (Հինտիսման) հաքիմէսի 2 մախ-տուլարը իլէ պէրապէր Սուլթանըն հուզուրու-նա գապուլ օլունմուշ տրր: Հաքիմէսի միւշա-րիլէյնա շէհրիմիզ հարիգէտէկեանընա 5500 լի-րա խանէ էյլէմիշ տիր: — Փօսթա վէ թէլէղրաֆ նազըրը Յակոբ էֆ: Իսթանպօլուեանըն պիւ-թիւն մէմալիքի Օսմանիյէտէ աստի մէքթուպլար իյիւն ալընան մէքթուպ իւճրէթինի 20 փարայա թէնգիլ էթմէք մապսէսինտէ պուլունաուղու սէօյլէմէքտէ տիր: — Իսթանպօլ վէ իշէրլէրտէ Գօլէրայա գարչը իճապ էտէն վէսալիթի սըհհի-յէյէ թէվէսալի օլունմազ իյիւն 2 միլիօն զու-րուշուն սարֆընա իրատէսի Սէնիյէ սուտուր էթ-միշ տիր: — Յուլիս Յիտէն Օգոստոս ճյասէք Իսթանպօլտա Գօլէրատան 94 վէֆիյաթ վուզու պօւլմը տրր: — Մէվսուգէն պէյան էտիլտիյինէ կէօրէ Հարպիյէ նազըրը Մահմուտ Շէվքէթ փա-շա՝ Միւշիր Օսման փաշա հազգընտա զազէթա-լարտա եազըլան շէյլէրի օղուլարազ անլէրի ալ-նէն թէրճէմէ էթտիրմիշ վէ խուսուրի պիր մէքթուպ իլէ պիրլիքտէ Օսման փաշայա կէօնտէրիպ, միւսալիյէյտէն՝ քէնտինին թալիմ, տիրայէթ վէ մէմուրիլէթինէ եազըլմայան վէ իթթիհատը անասըրը մուխիլ վէ գալպլէրի եա-րալայան պու սէօյլէրի հազիգաթէն սէօյլէմիշ մի, սէօյլէմիշ խէ նէ հալ ու քէյֆիյէթլէրտէ վէ նէ սէպէպլէրէ պինայէն սէօյլէմիշ խոլիյինի սիւալ էթմիշ տիր: Օսման փաշա խէ զազէթա-լարտա եազըլան մէքթուր շէյլէրի քէնտիսի աս-լա սէօյլէմէմիշ խոլիյինի ճէվապէն պիլալիմիշ տիր: Տախիլիյէ նազըրը՝ իսպիլ պէյ տախի վա-զըա ի մէքթուրէյէ տախի պիլալարաֆ պիր թարզ-տա պիր թէֆթիլաթտա պուլունմազ իւզըլէ Պիթիս վալիսինէ էմր վէրմիշ տիր: Վալի իսէ թահգիգաթ նէթիճէսինտէ, Օսման փաշանըն մէքթուր միւսասիպէթտէ պիր ազ սէրթ սէօյլէ-միշ օլուուղունու, ֆազաթ էրմէնի զազէթա-լարտա խթիմալ էտիլէն թապիլլէր իլէ սէօյլէ-մէմիշ խոլիյինի պէյան էթմիշ տիր: — Պու սէնէ Պրուսա Տար իւլ հարիլինաէն 11ի էրմէնի օլմազ իւզըլէ 23 մէզուպար նէշէթ էթմիշ տիր: Մէքթուր մէքթէպտէն չիմսիյէ գատար նէշէթ էտէն մէ-զուպարըն աստէտի 2203է պալիզ օլունշ տրր: — Տախիլիյէ նազըրը՝ տախիլի վիլայէթլէրէ թէլէղ-րաֆար քէչիտէ էտէրէք պունտան պէօյլէ իրա-տէսի Սէնիյէ օլմազսըզըն Պէլէսիյէ մէճիս-լէրինին եէնի վէրկի վազ էթմէմէսինի էմր էյ-լէմիշ տիր: — Պէյրուլթան շէհրիմիզէ միւսա-

սէլէթ էթմիշ օլան Գօնիս վափօրընտա Վէհպի նամընտա պիր եօճուըն գամարասընտա 2400 մարթին ֆիշէնկի քէշֆ օլունուպ, մէրգուժ գապըթա թարաֆընտան տէրաէսթ օլունմը տրր: — Գըրմըզը իսալ ճէմիյէթի հարիգէտէլէր միյա-նընտաքի խաթալարը մէճանէն գալըրըպ թէ-տալի էթմէք իւզըլէ քէնտի թարաֆընտան 6 հէքիմէր թային էթմիշ տիր: — Ֆրանսըզ հիւ-քիւմէթի հարիգէտէկեան իյիւն 20,000 ֆրանգ իհաա էյլէմիշ տիր: — Էտիրնէ վալիսի Մազհար պէյ՝ Հալէպ, էրգրուժ վալիսի Ճէլալ պէյ՝ Է-տիրնէ, Սիվաս վալիսի սապըզը Էմին պէյ՝ Էր-գրուժ, Թրապիզօն վալիսի Պէքիր Սամի պէյ՝ Թարապուսը Ղարալ, Տիյարպէքիր վալիսի Ղա-լիպ փաշա՝ Գասթէմուճի, Գասթէմուճի վալիսի Սիւլէյման Նազիֆ պէյ՝ Թրապիզօն, Պասրա վա-լիսի Ճէլալ պէյ՝ Տիյարպէքիր, վէ թօփճու միւ-ֆէթթիլի միրալայ Հասան Իիզա պէյ՝ Պասրա վալիլիքլէրինէ թային էտիլմիշ տիրէր: — Իթթի-հատ վէ Թէրազգի ճէմիյէթի պիր գալ հաֆթա-տան Սէլանիքտէ պիր գօնկրէ ագտ էտիպ պիր չօզ ումուժի մէսէլէլէր միւզաքէրէ էտէճէյի կիպի, ճէմիյէթ ազալարընըն թասֆիյէսի ճիհէ-թինէ տախի կիտէճէք տիր: Ճէմիյէթին էն միւսթազ ազասընտան օլուպ սա ամմէնին չի-քեալէթինի ճէլալ էթմիշ օլան զէվաթըն իսմէրի ճէմիյէթին տէֆթէրլէրինաէն սիլինէճէք տիր: — Մէճիս ի Վիւքէլա Պազտատ շմէնտիֆէրինին ճէ-նուպի գըմը հազգընտա միւզաքէրէտէ պուլուն-մը տրր: Պու պապտէ Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի իլէ պիր իթիլաֆ հուսուլա կէլէճէյի մէմիւլ տրր: — 1914 սէնէսինտէ Տէրիսաատէթտէ Գեաղըսիսա-նէտէ պիր Պէյն էլ միլէլ ումուժի սէրկի թէէսիս վէ քիւշատ էթմէք թասմիմ էտիլմէքտէ տիր: Օլ պապտէ պիր փլան վէ փրօղրամ թանգիմ էտիլմիշ տիր: — Նիլ ըրմաղընտա պիր կէսի զարգ օլուպ եօճուլարտան 30 քիչի պօղուլմուշ տրր: — Խարիճիյէ նազըրը Բիֆաթ փաշա Փա-րիզ սէֆարէթինէ թային օլունմը տրր: Միւ-շարիլէյն պունտան 1½ այ սօնրա մահալը մէ-մուրիյէթինէ ազիմէթ էտէճէք տիր:

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

Ալգ. Ժողով կէչէն ձիւմա կիւնիւ ագտը իճթիմա էտէրէք՝ էվվէլա Օսման փաշանըն նութ-գը հազգընտա պիր միւստտէթ միւզաքէրէ էթ-տիքտէն սօնրա աթի իւզ զիքր թէքիֆնամէյի գապուլ էթմիշ տիր: «Մուշըն իսաքէօյ գարի-յէսինտէ միւշիր Օսման փաշա թարաֆընտան

ախրէն էրմէնիկէր վէ Բիւրայէր հուզուրունաւ, վէ մուխթէիֆ Օսմանլը անասըրընըն եւքտիկէրի պէյնիստէ թահրիգ էաէր եօլլու վուզու պուլան վէ էրմէնիկէր հազգընտա զայէթ թէնիքէի պէյանաթընա տաիր մէճիւս քէնտի թէնտիւֆ վէ հէյէճանընը պէյան էաէրէք, հիւքիւմէթ ի մէշրութէնին ումում Օսմանլը էրմէնիկէրինն չու հազգըն հէյէճանընը նազարը իթիպարա աւարազ, Օսման փաշանըն մէգքիւր պէյանաթընը րէտտ վէ թազպիհլէ օլ պապտէ իճապաթը քաւունիյէի իճրա էաէճէյինէ էմին տիր: Պատէհու Ագասաւարտա Տեղապահ Ս.ըն Տախիլիյէ նազըրը նէզափնտէ Չարսանազ արազի մէսէյէսինի գարըշտըրան էրմէնիկէր, խուսուսա Դաշնակցա-կանլար խալիլինի պէյան էթմիշ օլմաընա տաիր կէօրիւլէն ֆըզրա հազգընտա սիլ միւզաքէրէ, մէսէյէնին պի աղ ու էստա օլտուղունը խալաթ էաէրէք մէճիւս Տեղապահ Ս.ա պէյանը իթիմատ էթմիշ տիր: — Վարչութիւն րէիսի Յախըէֆ. Իսթանպուլլուեան փօսթա վէ թէյէզրաֆ նէզարէթինէ թալին օլունմուշ խալիլնտէն վարչութիւն րիյասէթինտէն իսթիֆա էյլէմիշ, վէ իսթիֆասը գապուլ օլունմըշ տիր: — Փաթրիգ-խանէ թարաֆընտան միւշիւր Օսման փաշանըն պէյանաթը, վէ իսթիմատ պուլունան Ասաքիւր ի Օսմանիյէնին կէրի չէքիւմէսի հազգընտա Ասլիյէ նազարէթինէ եէնի պիր թագրիւր թագաթիմ օլունմըշ տիր: — Փաթրիգխանէյէր թարաֆընտան հիւքիւմէթէ թագաթիմ օլունան թագրիւրէրին թէտգիգի իչիւն պազը նազըրլարտան միւրէքքէպ պիր հէյէթ թէնքիլ էտիլմիշ իսթի Պու տէֆա հիւքիւմէթ Փաթրիգխանէյէրէ պիրէր թէնքէրէ կէօնտէրէրէք թագրիւրէրտէ սէրտ էտիլէն թալէսլէրին թէվլիհ վէ թէնրիհի իչիւն մուրախիսա սըֆէթիլլէ պազը զաթլարըն իղամընը, վէ պու տուրէթիլէ պու մէսէյէնին սիւրիւնճէմէտէ գարմամաընը պէյան էթմիշ տիր, հիւքիւմէթին պու թէքիլֆինէ թէվլիգէն Փաթրիգխանէյէր թարաֆընտան իսթիլիսապ վէ իղամ օլունան աշխարհալաւ սզալար, թագրիւրէրտէ միւհթաճը իղան հօգթալարըն թէվլիհ վէ թէնրիհի իչիւն կիթմիշ իքէն, հիւքիւմէթ անլէրին սէլահիյէթ ի թամմէյէ մալիք մուրախիսալար սըֆէթիլլէ պուլունաճազլարընը պէյան էթմիշ տիր: Պունըն իւզէրինէ Բոււ մէճիւս ի միւխթէ-լիթի մէգքիւր մուրախիսալար հէյէթինին րուհպան վէ աշխարհալաւարտան իպարէթ օլուպ, եալընը թագրիւրէրտէ իղան օլունմաըն լազըմ կէլէն հօգթալար հազգընտա իղանաթ վէրմէք

իւզրէ իսթիլիսապ վէ իղամընա գարար վէրմիշ տիր: Երմ. Փաթրիգխանէսինին տախի ալնի վէճիլէ հարաքէթ էաէճէյի սէօյլէնմէքտէ տիր: — Դասասանալաւ խորհուրդ իլէ Կրօն. Ժողով աւարտընտա Դատ. Խորհուրդըն տաիրէ ի սէլահիյէթինէ տաիր միւհթաթէյէ մէյտանա կէլիշ տիր: Կրօն. Ժողովուն իտտիաընճա Դատ. Խորհուրդըն վազիֆէսի սատէճէ միւստաի ի ալէյ հազգընտա լազըմ կէլէն թէտգիգաթը իճրա էտիլ, օլ պապտէ քէնտի րափօրթունը Կրօն. Ժողովա թագաթիմ էթմէքաէն իպարէթ օլմալլէ, հիւքմ վէրմէյէ հազգըն եօգ տիր, հիւքմ վէրմէք Կրօն. Ժողովուն իչի տիր: Դատ. Խորհուրդ իսէ թէտգիգաթ իլէ պէրապէր հիւքմ վէրմէք սէլահիյէթինէ տաիր մալիք օլտուղունը իտտիա էտիլ: — Իրանտա հիւքիւմէթ ի մէշրութէնին էն պէօյիւք խախիլէրինտէն օլան Սալար — իւտ — Տէօլլէ թէհրանտա պուլունան էրմէնիկէրէ պիթարաֆ պուլունմալարընը իսթար էաէրէք անլէրի թէտտիա էյլէմիշ տիր: Թէհրանտաքի Բոււ վէ Օսմանլը գօնաօլարըն տաիր ալնի չէյի թէհտիտ էթմիւշ տիր: Էրմէնիկէր իսէ հիւքիւմէթին մէշրութիլլէթի գապուլ էթմէսի էմրինտէ թա էվլէտէն պէրու գիւմէտիլէ պուլունտուգլարընտան, էլիէվմ նէ մէվլիտէ տէ պուլունտալար րէաքսիօնէրլէր թարաֆընտան խուսումէթ վէ պէտ մուսաթէյէտէն մատա պիր չէյ կէօրմէյէթէքլէրինի հիտապ էաէրէք, Թէհրանըն իարիճինտէ պուլունան Շմրան նամ եալընա ֆիրար էթմէքտէ տիրլէր: — Միացեալ Լնկերութիւնըն 1910 — 1900 սէնէսինէ տաիր նէշր օլունան րափօրթունտան անլաշրտըրընա նազարէն Թիւրքիստա ճէմիլլէթի մէգքիւրէնին թահթը իտարէսինտէ, 72սի օլլան վէ 13իւ գըղլարա մախսուս օլմագ իւզրէ, 85 մէքթէպ վէ անլէրտէ 5,605 օլլան վէ 1208 գըղ շալիրալէր, վէ 253 մուալլիմ վէ մէմուրլիյի ի սաիրէ պուլունմազտա տիր: Մէքեաթիպ ի մէգքիւրէյէ պիր սէնէ գարֆընտա սարֆ օլունան մէպլալըն միգտարը 4508.50 լիւրայա պալիլ օլմուշ տիր: Պունտան մատա ճէմիլլէթ կէրէք քէնտի թահթը իտարէսինտէ պուլունան, վէ կէրէք տաիր մէքթէպլէրտէքի ֆազիր չօճուգլարըն քիթապ վէ տաիրէ էմալի իհթիյաճաթընա տախի սէնէվի 800 լիւրա գատար պիր մէպլալ սարֆ էթմէքտէ տիր: — Էլմիս-ժին սինօզը իսթանպուլ էրմ. հարիգգէտէկեանընա 1,000 րուպի իանէտէ պուլունմըշ տիր:

Փ Ր Օ . Ճ Է Մ Ա Ա Յ Ը

Վեր. Յ. Գ. Գրիգորեան Արմանիատա պիր գաչ կիւն գալտըգտան սօնրա Իսկիչէրայա կէչ-միշ տիր: — Շէհրիմիզտէ ինչա էտիլէճէք օլան Լանկա Ինճիլի քիլիսէսինին արաղլսի եւզէրննտէ Օգոստոս 10տա պիր նիմ րէսմի քիւշաու իճրա էտիլտի: Մր. փիթ, Լեզգապետ Պոյաճեան էֆ. չէհրին չօպանլարը վէ միսիօնէր վէ եէրիլէր-տէն պաղը տօսթլար. հաղըր պուլունմուշլար արըր: Իշպու մուլաֆֆադիլէթտէն տօլալը մէսէրրէթիմիզի պէյան վէ պիլ ճիւմիէ տաղա-տարանընը թէպիլք էտէրիլ: Պու հաֆթա չէհ-րիմիզտէ Տօգ. Բիւզանդ Տօնիկեանըն, Օր. Եւ-նիքէ Մալխասեան իլէ ագտը իզտիվաճը իճրա գըլլնմը տըր: — Վեր. Յ. Գ. Պիւլպիւլեան պու սէնէ տախի Այնթապ սթապիօնուհտա սէյ-յար միւպէշլի հալինսէ իլէմէք իւզրէ տալէթ էտիլիպ տալէթ ի մէզքիւրիւ գապուլ էյլէմիշ տիր: Միւմալիէյհ չիսի Բէստապ թարաֆընտա պուլունմադտա արըր: — Այնթապ խաթախա-նէսինսէ պու սէնէ Տօգ. Շէփրըտըն դայպու-պէթինէ վէ գըլըն չիստէթի սէպէպինտէն իճապ էթմիշ օլան 2 ալ թաթիլէ լաղմէն 353 պէօյիւք վէ 500 ուֆազ ամէլիյաթլար իճրա էտիլմիշ վէ մէզքիւր ամէլիյաթլարտան սալթ 2 քիշի վէ-ֆաթ էթմիշ տիր: — Սիս քիլիսէսինին վաի-զի խթիֆա էթմիշ օլուպ, մէզքիւր քիլիսէսին պիր չօպան եա վաիզէ ինթիյաճը պուլունմադլէ օրատա իլէմէք խթիլէն զաթլարըն՝ Սիստէ Սամուէլ էֆ. Թօսճուհան իլէ մուխապէրէ էթմէ-լէրի արզու էտիլիր:

Խ Ա Ր Ի Ճ Ի

Քուպատա կէչէն սէնէ իսեան մէյտոնս կէ-թիլմիշ օլան ճէնորպ ճ. Ասէվէտօ, մալլէթին-տէ 200 քիշի պուլունտուլու հալտէ հիւքիւ-մէթ ի հաղըրէ ալէյհինսէ պէյանը նախօշնուտի էտիպ, 15 կիւնէ գատար խթիֆա էյլէմէք իւզ-րէ րէիս Կօմէզէ խապէր կէճուէրմիշ տիր: Գա-րատաղ հիւքիւմէթի Արնալուտուլուզ վուզուաթը ախիլէսի էսնասընտա Մալխօր միւլթէճիլէրի սէ-պէպինտէն կէօրաիլիւ դարար ու զիյան մու-գապիլինտէ տէվլէթ ի Օսմ. տէն թաղմինաթ թա-լէպ էթմալլինէ վէ թաղմինաթը նազտիլէտէ պու-լունմազ խթիլմէտիլի հալտէ Իշգօարա կէօլիւնիւ գուրուտուլմադըն թալէպ էյլէտիլինէ տաիր պիր խապէր տէվէրան էթմէքտէ տիր: Մէզքիւր կէօ-լուն նըսֆը Գարատաղ հիւքիւմէթինէ ախի օլ-

տուլու հալտէ պուլուն գուրուտուլմադ իլէ Գարատաղ խալլիճա վաաի, վէ գապիլ ի զէր պիր արաղլիէ մալիք օլմազլէ պէրապէր, Պօյանա նէհրինին գապիլ ի սէյր ու սէֆէր պիր հալէ իֆ-րաղը տախի թէսիլ էտիլմիշ օլաճազ տըր: — Իրանտան ալլնան խապէրլէրէ նաղարէն պախ-թիյարիլլիւտէն 1,000 ատէթ սիւվարի, վէ աշնի միգտար եայա վէ կէճուիլլիւլէր՝ Շահըն պիրա-տէրգտտէսի օլան Սալար էտ Տէվլէյէ գարչը մուհարէպէ էթմէք իւզրէ Թէհրանտան եօլա չըգմը տըրլար: Սաիր 5,000 սիւվարի Պախթի-յարիլէրաէն միւրէքքէպ պիր պէօլիւք տախի Շահ Մէհմէտ Ալիյէ գարչը ճէնքլէշմէք մազսէ-տիլլէ Ասթէր-Ապատա տօղրու հարէքէթ էթմիշ տիրլէր: — Լիվըրիուլ վէ Մանչէսթըրտա 3,000 ատէտ ամէլլէ թաթիլի իշղալ էթմիշ տիրլէր: Լօնրատա թաթիլ ի իշղալ էտէն ամէլլէնին մըզ-տարը թաղլիպէն 6,000 տիր: — Նօրվէճտէ իզ-տիվաճ մէսէլէսի խուսուտուհտա պիր թաղլիր թահթը նաղարը միւլթէլապա ալլնմադտա տըր: Պու թաղլիրէ կէօրէ զէնկին եա ֆաղլիր պիլ ճիւմիէ թէհիւլ էթմէք խթիլէն գըզլար ումուրը պէյթիլլէ խուսուտուհտա պիր իմթիհանա մա-րուզ օլաճազլար տըր: — Մարօք մէսէլէսինէ տաիր Արմանիա իլէ Ֆրանսա միլլանդնտա ճէրէյան է-տէն միւզաքէրաթ հալա պիր նէթիճէյէ իզթի-րան էթմիշ տէլի տիր: Անճազ քի միւզաքէրաթ թարաֆէյն խօշ պիր ոուրէթտէ տէվամ էյլէմէք-տէ օլուպ՝ եաղըն վազթտա խիթամ պու-լաճազ կիպի կէօրիւմէյօր խտէ տէ, էն-ճամ պախի էստիլէ պիր հալ վուզուա կէլմէք ինթիմալիլէթի տախի խալլիճա էքսիլմիշ տիր: Հաթթա միւնաղի իւն ֆիյհ օլան մէսէլէ խու-սուլընտա մէզքիւր տէվլէթլէր արասընտա մէպ-տէթէն պիր իթիլաֆ հաղը օլմուշ խիլի տախի սէօլլէնմէքտէ տիր: Ինկիլթէրրա փարլամէնթօ-սուհտա մուխալիֆ թարաֆըն րէիսի Մր. Պալ-ֆուր, հիւքիւմէթ ալէյհինտէ ատէմ ի իթիմատ թէքիլիֆինտէ պուլունտաղընը պէյան էթմիշ տիր: Մր. Գըրգըն տախի Լօրտլար գամարա-սընտա աշնի թէքիլիֆտէ պուլունմազ նիլլէթինտէ տիր: Լօրտլար Գամարասընտան 68 զաթլար վիքօ գանուհնամէսի լէյհինտէ րէյ վէրէճէքլէրինի հիւ-քիւմէթ վաա էթմիշ տիրլէր: Պուլունտան մատա Լօրտլար Գամարասընտա պուլունտան 8 նաղըր-լար տախի րէյլէրինի վիքօ լէյհինտէ վէրէճէքլէր տիր: Թաղլիպէն 70 ատէտ մուհաֆաղաքեար Լօրտլար րէյէ իշթիլաք էթմէտիլլէրի հալտէ վիքօ գանուհնամէսինին էքսէրիլլէ գապանմաի

խնայող տիր։ Մէջքիւր գանուհնամէ րէտու է-
տիւտի թագաւորութէ հիւքիւմէթ պիւ թագաւոր
Լօրտար նաւայ էտէճէք տիր։ — Իմիւրաթօր
Ուիլլըմըն մուսիպի հէյէթինէ մէնուու պիւ
Պօրչէ նամ պիւ մուսիպիինա՝ ախրէն աւալը
սըհիյէսի հասէպիյէ մէմուրիյէթինաէն էլ չէք-
տիրիլիւր։ Միւսիպիյէն տախի քէնտիսինին պիւ
հիւքիւմէթ մէմուրը օլուուլունտան պահալա
թէգաւու մասալը թախսիսինի թալէպ էտէր։
Հիւքիւմէթ մէսէլէյի թէտգիգ էտինճէ, միւսի-
պիյէն հիւ պիւ սըֆաթ ր յէմիյէյի հաիլ օլմա-
յըպ, ելալընը իմիւրաթօր Ուիլլըմըն խուսուսի
իյէրինաէ գուլանըլը պիւ խուսուսի մէմուրը
օլուուլու անալըլը։ Պօրչէ իչի անալընճա հէ-
ման իմիւրաթօրըն ալէյինէ իգամէ ի տալա
էտէր։ — Մ. Ամէրիգանըն հաքէմ ուսուլունու
գապուլ էթմէք իւգրէ Լիւկիլթէրա վէ Ֆրանսա
իլէ ագու էյէտիյի մուահէտէնամէլէր, Ուալինկ-
թընաա Հուայթ Հաուսուս րէիւ Մ. Թաֆթ վէ
սաիր մէմուրար հազըր պուլունսուլու հալտէ
սուրէթ ի րէմիյէտէ իմգալանմը տըր։ Լիւկիլ-
թէրա իլէ օլան մուահէտէնամէլէր Մ. Ամէրիգա
խարիճիյէ նազըրը վէ Լիւկիլթէ սէֆիրի, վէ
Ֆրանսա իլէ օլան մուահէտէնամէլէր Մ. Ամէրի-
գա խարիճիյէ նազըրը իլէ Ֆրանսալ սէֆիրի
մապահաթիւզարը իմգալամը տըր։ Ուսուլուն
գանն օլունսուլունա նազարէն՝ մէջքիւր մուա-
հէտէլէրին էհէմիյէթի ամէլի եա սիլաաիւնէ զի-
յաուէ ախալի տիր։ — Կիրիտ Ֆըրգա ի մու-
խալիֆէ րէիսի Անթուան Միշէլիտաքիւ 13 գա-
տար րէֆիլի իլէ Հանեսայա վաւը օլուու տըր։
Անդէր արաւընտա՝ կէչէն սէնէ Եունանիսթան-
տա մէպուս օլմագ իլիւն միւրաճաթ էթմիլ
օլան Կիրիտ նազըրարընտան, վէ սապըգ մէ-
պուսանտան Խարալամպուս Փօլիկօրքիս տախի
պուլունույօր։ Պու գալթար Կիրիտ էհալիսինէ
խիթապէն պիւ պէյաննամէ նէյր էթմիլ օլուպ,
մէջքիւր պէյաննամէտէ՝ քէնտիլէր Կիրիտ էհա-
լիսինին վէթիլէրի սըֆէթիլէ 1908 սէնէսինտէ
իլան էտիլիլ օլան Կիրիտին Եունանիսթանա իլ-
հազը խուսուսընըն թասալիլ վէ թէէթիսի սու-
րէթիլէ Կիրիտ մէսէլէսինին հալ վէ թէսիլիյէ-
սինի, վէ պուստան պաշգա հիւ պիւ սուրէթ
թէսիլիլէ գապուլ էթմէյէճէթլէրինի տէրմիյան
էթմէքտէ տիրէր։ Մէպուար տիւվէլի համի-
յէնին մէմիլէթէ հէնի գարար վէ ֆէլաքէթլէր
վուգուլունա մէյտան վէրմէյէճէթլէրինի իւմիս
էտիլար։ — Սիլիէրթօ նամ Լիւկիլթէ վափօ-
րու՝ Ճիպրալթարտան Մարօքա սոզրու կիթմէք

իւգրէ օլան էմիլ նամ Ֆրանսալ վափօրունա
չարիլըլը տըր։ Էմիլ՝ Թարիֆա պուլունուն
5 միլ պուսը մէսաֆէսինտէ զարգ օլուու տըր։
Տէրունինտէ պուլունան 113 եօճուլարտան աւճագ
27 տաէտի Լիւկիլթէ վափօրու վաւըթաւըլէ
գուրթարըլալիլիլ տիր։ — Իսպիլիէրանըն Պալ
չէհրինտէ Օգոստոս Ծաա Սիօնիսթիլէրին պիւ
ուսուլի գոնկրէսի ինիգաա էթմիլ տիր։ Գոնկ-
րէտէ թագրիպէն 1,600 քիլի մէվճուս պու-
լունամու տըր։ Բէիս Վօլֆգոն՝ իրաա էթմիլի
նութգը ի ֆիթիթահիտէ Սիօնիսթիլիլն պիւթիւն
տիւնեսաա ինիլիլար էթմիլ օլմաւընտան պահա
էթտիքաէն սոնրա, Եէհուտի միլլէթինին հալի
Թիւրքիստան մասա սաիր հէր թարաֆտա փէք
աճըլը օլուուլունու, անլէրին Թիւրքիստա հու-
գուգճա միւսալի թուլթուսուգարընը, վէ
Թիւրքիստա Սիօնիսթիլէրէ գարչը հասը օլան
միւսահէտէնին եանըլ մալիւմաթլար իւգրինէ
թէէսիս էտիլիլ օլուուլունու, վէ Սիօնիսթիլէրին
միւսթագիլ պիւ հիւքիւմէթ թէէթիլ էյէմէք
նիլէթինտէ պուլունմաւըլարընը պէյան էթմիլ
տիր։ Նուլթուան սոնրա րէիսին թէթիֆի իլէ
վուգու պուլան եանըլնտան սուլը Օսմանը
հիւքիւմէթինէ պէյանը էսէֆ ու իլթիւրաք էթ-
մէք իւգրէ իթիթիֆագը արա իլէ պիւ թէլէդրաֆ
քէչիտէսինէ, վէ հարիքգէտէկեսաա իսնէթէն
5,000 ֆրանք կէտէտէրմէյէ գարար վէրմիլ տիր-
լէր։ — Լոնտաաան վարիտ օլան պիւ թէլէդ-
րաֆա նազարէն՝ Մարօք Սուլթանը Մուլա Հա-
ֆիտ թէճէնիւն էթմիլ տիր։ — Թիւրքիս — Պուլ-
զարիսթան թիճարէթ մուգալիլէնամէսինին է-
սապարը հազընտա ճէրէյան էտէն միւգաքէ-
րաթ խիթամ պուլունու վէ մուգալիլէնամէ ի
մէջքիւրին էսապարը թէթիլիլն թալին օլուն-
մըլ տըր։ — Պուլզարիսթանտա Հէմամ վուսա-
լը նամ գարալօլտան 2 նէֆէր՝ արալի ի Օսմա-
նիլիլէ կէչէրէք պիւ սաաթ գաւար հուսուսը
Օսմանի տախիլինտէ գալըլար տըր։ Մէջքիւր
նէֆէրլէր պիւ Օսմանը գարալօլ միւֆրէզէսի
թարաֆընտան միւշահէտէ էտիլիլի իւգրինէ
կէրի չէթիլմէլէրի իլիւն քէնտիլէրէ իշարէթ վէ-
րիլիլ, ֆագաթ Պուլզարար պուսա աթէլիլ
մուգապէլէ էթմիլիլ տիր։ Պուլըն իւգրինէ
Օսմանը ասքէրլէր մէջքիւր Պուլզար նէֆէրլէրի-
նի թէլէթ էթմիլիլ տիր։

Միւսիւր ի մեսուլ վէ սահիպ ի իմիլյազ
Թ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐԶՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱՍԸ

Տէրիսատէթ, Չագմագճըլար, Յակոբեան խան